

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)๑๒๘๖

๑๙ มกราคม ๒๕๕๕

๕

สำนักงานรัฐมนตรี
กรมการทูตและสหกรณ์
ที่ ๒๗๘๖
วันที่ ๑๙/๑/๕๕
เรื่อง ส.ช.๕๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

เลขานุการรัฐมนตรี
วันที่ ๒/๕๕
วันที่ ๑๐/๑/๕๕

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.)
ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๔/๐๐๘๗ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๕

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอผลการประชุม
คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ มาเพื่อเสนอ
คณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕

รองนายกรัฐมนตรี (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) เสนอว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ
เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ (เรื่อง การเตรียมการด้านการเงินเพื่อการลงทุนวางระบบบริหารจัดการน้ำ
และสร้างอนาคตประเทศ) เห็นชอบในหลักการให้มีการเตรียมการด้านการเงินเพื่อการลงทุนในระบบบริหารจัดการ
น้ำและการลงทุนเพื่อสร้างอนาคตประเทศ และมอบหมายให้รับแนวทางทั้ง ๖ ข้อ ของประธานคณะกรรมการ
ยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ ไปพิจารณาในรายละเอียดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และต่อมาคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๕ พิจารณาเห็นว่า มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน
ที่จะต้องมีเครื่องมือทางกฎหมายเพื่อเตรียมการทางด้านการเงินเพื่อลงทุนวางระบบบริหารจัดการน้ำ ฟื้นฟูเศรษฐกิจ
และสร้างอนาคตประเทศตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ดังกล่าวข้างต้น โดยให้ยึดแนวทาง
ในหลักการพื้นฐานเพื่อการชำระหนี้สาธารณะ รวม ๓ ข้อ ดังนี้

๑. ต้องรักษาวินัยด้านการเงินโดยจะไม่มี การพิมพ์ธนบัตรใหม่ที่ไม่สอดคล้องกับนโยบาย
การเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

๒. ต้องไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการบริหารกองทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศ
ของธนาคารแห่งประเทศไทย

๓. ต้องสามารถลดหนี้สาธารณะของประเทศที่เป็นภาระของงบประมาณของรัฐบาล

ในการนี้ ได้นำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ข้างต้น โดยร่วมกับรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลังนำหลักการของร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและ

/สร้าง ...

สร้างอนาคตประเทศพิจารณาและกำหนดกรอบแผนงานและโครงการการลงทุน รวมทั้งกลไกในการบริหารจัดการ การครอบงำเงินลงทุน และเมื่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศได้ให้ความเห็นชอบแล้วจึงได้ส่ง ร่างกฎหมายรวม ๔ ฉบับ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา เนื่องจากร่างกฎหมายทั้ง ๔ ฉบับ ดังกล่าวมีความเชื่อมโยงและต้องดำเนินการให้สอดคล้องกัน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้ดำเนินการ และได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วในครั้งนี้

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอว่า โดยที่ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ และคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำ เกี่ยวกับการเตรียมการด้านการเงินเพื่อการลงทุนวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคต ประเทศ โดยกำหนดแผนงานและแนวทางการดำเนินงานเป็นมาตรการเดียวกันที่จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน พร้อมกันให้เกิดผลใน ๓ เรื่อง คือ

- ๑) การช่วยเหลือ เยียวยา และการฟื้นฟู สิ่งก่อสร้าง ระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพย์สินของภาครัฐและเอกชนที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากผลกระทบของมหาอุทกภัย
- ๒) การฟื้นฟูความเชื่อมั่นของระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชน ในการดำรงชีวิตประจำวันและในอนาคตด้วยความปลอดภัย
- ๓) การปรับปรุงและวางระบบการป้องกันภัยพิบัติทั้งหลายอันเกิดจากภัยธรรมชาติที่มีความไม่แน่นอน และที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า มาตรการดังกล่าวเป็นการดำเนินการเพื่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นกรณีฉุกเฉิน ที่มีความจำเป็นรีบด่วนที่มีอาจจะมีภัยเสี่ยงได้ที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป จึงสมควรตราเป็นร่างพระราชกำหนดตามมาตรา ๑๘๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๔ ฉบับ คือ

- ๑. ร่างพระราชกำหนดปรับปรุงการบริหารหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ....
- ๒. ร่างพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการวางระบบบริหารจัดการน้ำ และสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. ....
- ๓. ร่างพระราชกำหนดกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ พ.ศ. ....
- ๔. ร่างพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. ....

โดยร่างพระราชกำหนดทั้ง ๔ ฉบับ มีความเชื่อมโยงและต้องดำเนินการให้สอดคล้องกันเพื่อฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจ ของประเทศทั้งระบบการเงินการคลัง และหนี้สาธารณะที่เป็นภาระต้องบประมาณ และสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ประเทศ

/ซึ่ง ...

ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติ

๑. เห็นชอบตามมติคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๕ [เกี่ยวกับร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วน และร่างแผนปฏิบัติการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา)] ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กรรมการและเลขานุการร่วม คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เสนอ ทั้งนี้ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาอุทกภัยเรื่องใดที่เกี่ยวข้องหรือกระทบกับสิทธิชุมชน เช่น การดำเนินการในพื้นที่น้ำท่วมขัง และการกำหนดแนวคันกันน้ำ เป็นต้น ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานและหารือการดำเนินการกับชุมชนที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้เป็นไปตาม นัยมาตรา ๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. รับทราบและเห็นชอบทั้ง ๖ ข้อ (เกี่ยวกับผลการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๕) ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ เสนอ

๓. โดยที่สถานการณ์วิกฤตการอุทกภัยก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง จำเป็นต้องแก้ไขฟื้นฟูและป้องกันมิให้เกิดความเสียหายขึ้นอีกอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นกลับคืนมาโดยเร็ว ซึ่งแนวทางของร่างพระราชกำหนดทั้ง ๔ ฉบับ มีความเชื่อมโยงและถือเป็นมาตรการเดียวกันในการฟื้นฟูประเทศเพื่อสร้างเสถียรภาพต่อเศรษฐกิจโดยรวม อันเป็นการดำเนินการเพื่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ ที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ จึงเห็นชอบร่างพระราชกำหนด ๔ ฉบับ คือ

๓.๑ ร่างพระราชกำหนดปรับปรุงการบริหารหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ....

๓.๒ ร่างพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. ....

๓.๓ ร่างพระราชกำหนดกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ พ.ศ. ....

๓.๔ ร่างพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. ....

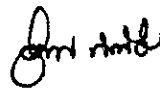
ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไขถ้อยคำในมาตรา ๗ (๓) ของร่างพระราชกำหนดปรับปรุงการบริหารหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. .... โดยให้ตัดข้อความ “ที่ปราศจากภาวะผูกพัน” แล้วให้ดำเนินการต่อไป

๔ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำกรอบ
การใช้จ่ายเงินกู้ตามร่างพระราชกำหนดข้อ ๓.๒ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอรัฐสภาเพื่อทราบก่อนเริ่ม
ดำเนินการกู้เงินด้วย

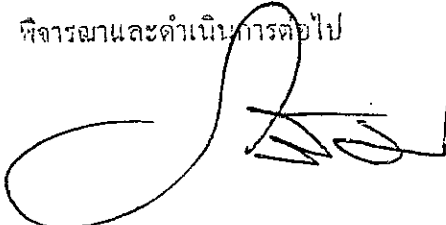
จึงเรียนยืนยันมา

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ด้วย รว.คช. โปรดมีบัญชาให้ท่าน
พิจารณาและดำเนินการต่อไป

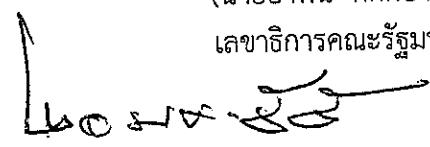
ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(นายสุรกีช ลิ้มสาธิตกุล)

ขอเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๖ (ภาณุมาศฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

(O/0.1834/2007/D/ส) www.cabinet.thaigov.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๑๑๔/๐๐๙๗

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๙ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.)
ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๕ เพื่อพิจารณาร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วน และร่างแผนปฏิบัติการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา) นั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ส.กยน.) ขอเสนอผลการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ ดังกล่าว มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) มีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนแม่บทและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาและวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และกำหนดกรอบการลงทุนด้านการบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๒. สารสำคัญ

๒.๑ ร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๒.๑.๑ สภาพพื้นที่

พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วย ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก และท่าจีน พื้นที่ทั้งหมด ๑๕๗,๙๒๕ ตร.กม. มีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๕ ล้านคน มีปริมาณฝนเฉลี่ย ๑,๓๐๐ มิลลิเมตรต่อปี และมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย ๓๓,๑๓๒ ล้าน ลบ.ม.ต่อปี มีแม่น้ำสำคัญ คือ แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน แม่กลอง ป่าสัก สะแกกรัง ท่าจีน พื้นที่ตอนเหนือมีขีดความสามารถเก็บกักรวม ๒๕,๗๗๓ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ตอนกลางมีความสามารถกักเก็บรวม ๒,๑๒๔ ล้าน ลบ.ม. ซึ่งแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างมีขีดความสามารถในการรองรับน้ำในลำน้ำได้ประมาณ ๓,๕๐๐ ลบ.ม.ต่อวินาที โดยไม่เอ่อล้นท่วมพื้นที่บริเวณริมแม่น้ำ

การบริหารจัดการน้ำที่ผ่านมา มีจุดอ่อนและอุปสรรค ประกอบด้วย

- (๑) พื้นที่ต้นน้ำมีสภาพเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ เนื่องจากการบุกรุก (๒) การบริหารจัดการน้ำในภาพรวมไม่เป็นเอกภาพและไม่มีองค์กรที่มีอำนาจในการจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมได้อย่างเบ็ดเสร็จ (Single

Command Authority) (๓) ขาดแผนหลัก (Master Plan) ในการบริหารจัดการน้ำในระยะยาว ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขาดทิศทางที่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณที่ต่อเนื่อง (๔) ฐานข้อมูลยังไม่เป็นระบบ และไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (๕) กฎหมายด้านทรัพยากรน้ำไม่ทันสมัยและขาดเอกภาพในการสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวม

๒.๑.๒ แผนงานและแนวทางการดำเนินงาน

การดำเนินงานเพื่อแก้ไขและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากปัญหาอุทกภัย แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้กำหนดแผนงานที่สำคัญไว้ ๘ แผนงาน ดังนี้

๑) แผนงานฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญในการดูดซับและชะลอน้ำ รวมทั้ง เพื่อพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มเติมตามศักยภาพของพื้นที่ และเพื่อพัฒนาแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกันสภาพภูมิสังคม ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป ดังนี้

- (๑) ฟื้นฟู อนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม
- (๒) จัดทำโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยใช้หญ้าแฝก และฝายชะลอน้ำ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายดิน
- (๓) ส่งเสริมให้มีการปลูกป่าเศรษฐกิจ และจัดทำป่าชุมชนเพื่อรักษาสมดุลในพื้นที่กลางน้ำ
- (๔) อนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อป้องกันการกัดเซาะตามชายฝั่งและรักษาระบบนิเวศ
- (๕) ปรับปรุงการใช้น้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการกำหนดกฎระเบียบรองรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- (๖) เพิ่มศักยภาพการกักเก็บน้ำ โดยการก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการน้ำทั้งอุทกภัยและภัยแล้ง
- (๗) ยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พรบ.ป่าชุมชน และให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่น พรบ.ป่าไม้ และเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๒) แผนงานบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลัก และการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการน้ำของประเทศและในเขื่อนสำคัญให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มขีดความสามารถป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยที่จะเกิดขึ้นในแต่ละปี โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ สรุปได้ ดังนี้

(๑) พัฒนาแผนการบริหารน้ำในเขื่อนสำคัญในกลุ่มน้ำสำคัญ ด้วยการปรับปรุงเกณฑ์กำหนดระดับน้ำควบคุม (Rule Curve) ให้สะท้อนดูแลในการบริหารน้ำ ระหว่างการเกษตร การบริโภค อุตสาหกรรม การป้องกันน้ำท่วม การรักษาระบบนิเวศทางน้ำ

(๒) จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในกรณีต่าง ๆ (Scenario) เพื่อให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการบูรณาการในเชิงหน่วยงานและเชิงพื้นที่ของกลุ่มน้ำที่มีโครงข่ายเชื่อมโยงกัน

(๓) นำเสนอข้อมูลน้ำและที่เกี่ยวข้องสู่สาธารณชนต่าง ๆ เพื่อสร้างการรับรู้และความตระหนักในการเตรียมการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยได้อย่างทันสถานการณ์

๓) แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยการซ่อมแซม ปรับปรุง เตรียมความพร้อม อาคาร สิ่งก่อสร้างและอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

(๑) ปรับปรุงคันกันน้ำ อาคารบังคับน้ำ ระบบระบายน้ำ ให้มีประสิทธิภาพในพื้นที่ทั่วไป โดยปรับปรุง ซ่อมแซม และก่อสร้างอาคารบังคับน้ำเดิม รวมทั้งระบบระบายน้ำหรือก่อสร้างใหม่เพื่อเสริมประสิทธิภาพของโครงข่ายระบบระบายน้ำ

(๒) ปรับปรุงทางระบายน้ำ ชุดคลอง ขจัดสิ่งกีดขวาง ในคูคลอง และทางระบายน้ำ โดยการฟื้นฟูและพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง พื้นที่แก้มลิงธรรมชาติ และขจัดสิ่งกีดขวางในคูคลอง และทางระบายน้ำ ทั้งที่เป็นวัชพืชและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการไหลของน้ำ

(๓) เพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำและบริหารจัดการน้ำ หลากในพื้นที่เฉพาะที่มีแผนการดำเนินการหรือมีระบบบริหารจัดการน้ำเดิมอยู่แล้ว ได้แก่ พื้นที่ Flood plain ตอนเหนือ ของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่ฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา รวมถึงพื้นที่กรุงเทพมหานคร และทำนบน้ำของกรุงเทพมหานคร

(๔) เสริมคันกันน้ำและการดำเนินการตามแนวพระราชดำริ ให้มีประสิทธิภาพในการป้องกันน้ำท่วมได้ดียิ่งขึ้น ทั้งในเขตพื้นที่ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของ กรุงเทพมหานคร

(๕) ปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิมให้เหมาะสมกับปัจจุบัน เช่น พรบ.ชลประทานราษฎร์ พรบ.ชลประทานหลวง พรบ.คูคลอง เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลทางน้ำต่างๆ สามารถบริหารจัดการได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

๔) แผนงานพัฒนาคั้งข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย เพื่อให้มีข้อมูลที่จำเป็นในการบริหารจัดการน้ำ และมีแบบจำลองเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีองค์กรในการเตือนภัยที่มีเอกภาพ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

(๑) จัดตั้งศูนย์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ เพื่อเป็นคลังข้อมูลกลางของประเทศในเรื่องน้ำและส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความเป็นเอกภาพของระบบข้อมูลน้ำ และสร้างความเชื่อถือในการนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ และการวางแผนต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

(๒) สร้างแบบจำลองการพยากรณ์และระบบเตือนภัย โดยนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้เพื่อประกอบการจัดทำแบบจำลอง รวมทั้งการปรับปรุงเทคนิคในการพยากรณ์เรื่องน้ำ

(๓) ปรับปรุงระบบการเตือนภัยของประเทศ เพื่อพัฒนาองค์กรและระบบที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเตือนภัยให้แก่ประชาชนและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งด้านภัยน้ำท่วม และภัยแล้ง ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเท่าทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับข้อเท็จจริง ด้วยการปรับปรุงและเพิ่มสถานีโทรมาตรเตือนภัยในลำน้ำสำคัญ การใช้โทรศัพท์

วงจรปิด (CCTV) ระบบเปิดปิดประตูน้ำระยะไกล (Auto Gates) ควบคุมโดยห้องควบคุมรวม (Control Room) ให้ถูกต้องแม่นยำ และจัดองค์กรและพัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัย เป็นต้น

๕) แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เพื่อให้มีความสามารถในการเตรียมพร้อมป้องกันบรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยพัฒนาระบบป้องกัน บรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญ โดยมีแนวทางสำคัญ เช่น

(๑) พัฒนาระบบป้องกันบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญ เช่น แหล่งชุมชน นิคมอุตสาหกรรม แหล่งมรดกวัฒนธรรม มีความสามารถในการเตรียมพร้อมป้องกัน บรรเทาปัญหาอุทกภัย

(๒) ให้มีระบบสร้างคลังเครื่องมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่ให้เพียงพอ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่จำเป็นได้ทันต่อเหตุการณ์

(๓) จัดเตรียมแผนคมนาคมเมื่อเกิดอุทกภัย เพื่อให้ประชาชนสามารถมีทางเลือกในการเดินทางได้เหมาะสมกับสถานการณ์

(๔) แก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียจากน้ำท่วมขัง เพื่อลดความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน

(๕) จัดทำแผนช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบ และพื้นที่ได้รับผลกระทบทั้งในระหว่างเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนฝึกรอบรมและซักซ้อมภาคสนาม

๖) แผนงานการกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ เพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากอุทกภัย และเพื่อสนับสนุนแผนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยา กรุงเทพฯและปริมณฑล รวมถึงการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่รับน้ำนองได้อย่างเหมาะสมเป็นระบบ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

(๑) กำหนดพื้นที่รับน้ำนองในเขตเจ้าพระยาตอนบนและเจ้าพระยาตอนล่าง ตั้งแต่เขื่อนหลัก ในพื้นที่ภาคเหนือ ตลอดจนสองฝั่งของลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่สามารถใช้เป็นพื้นที่รับน้ำนองได้

(๒) ฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่รับน้ำนองเพื่อใช้เป็นพื้นที่แก้มลิงธรรมชาติและชะลอน้ำหลากในภาวะวิกฤต ได้แก่ บริเวณบึงบอระเพ็ด บึงสีไฟ และพัฒนาเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำตามธรรมชาติซึ่งเกิดน้ำท่วมซ้ำซากเป็นประจำทุกปีให้เป็นพื้นที่รับน้ำ เช่น ทุ่งท่าวัว ทุ่งเชียงราก และทุ่งบางกลุ่ม เป็นต้น

(๓) จัดทำแผนการผันน้ำลงสู่พื้นที่รับน้ำนอง โดยการปรับระบบการเพาะปลูกพืช/การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยยึดหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีระยะเวลาที่สอดคล้องกับการทิ้งน้ำ ร่วมกับการเสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ พร้อมกับการตั้งงบประมาณสนับสนุนเพื่อจ่ายชดเชยความเสียหายอย่างเหมาะสม

(๔) กำหนดมาตรการชดเชยความเสียหายเป็นกรณีพิเศษสำหรับพื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่รับน้ำ โดยให้หน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดพื้นที่รับน้ำเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการด้านการชดเชย ทั้งนี้ ควรจะเป็นการชดเชยในส่วนของรายได้ที่ขาดหายไป ไม่ใช่เป็นการชดเชยส่วนรวมทั้งสนับสนุนการประกอบอาชีพเพื่อการอยู่ดีกินดีของผู้ได้รับผลกระทบ

๓) แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้มีองค์กรบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ที่สามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลันในยามวิกฤติ ในลักษณะ Single command โดย

(๑) ในระยะเร่งด่วน ให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารจัดการแผนปฏิบัติการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน และมีรัฐมนตรีและปลัดกระทรวงจากหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ สามารถสั่งการ ติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ

(๒) ให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ แบบบูรณาการเป็นการถาวร ในการบริหารจัดการน้ำให้เป็นเอกภาพ มีลักษณะเป็น Single command ในภาวะฉุกเฉินหรือเมื่อเกิดอุทกภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘) แผนงานสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน เพื่อให้การบริหารจัดการในการแก้ปัญหาอุทกภัย รวมถึงภัยพิบัติขนาดใหญ่อื่น ๆ ของภาครัฐและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ประชาชน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน สรุปได้ ดังนี้

(๑) รณรงค์ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ ประชาชน เอกชน และภาคีที่เกี่ยวข้อง ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ มีส่วนร่วม รวมถึงรับรู้ถึงความก้าวหน้าของภาครัฐในการบริหารจัดการน้ำและปัญหาอุทกภัย

(๒) พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ เช่น คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา องค์กรผู้ใช้น้ำ ตลอดจน จัดให้มีการฝึกซ้อม ฝึกอบรบราษฎร อาสาสมัคร เพื่อรับมือเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ

(๓) ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติ เพื่อที่คณะกรรมการด้านการบริหารจัดการอุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วนสามารถดำเนินงาน เพื่อการแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์ และมีบทบาทในการทำงานมากขึ้น

๒.๒ แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วน

เพื่อรองรับปัญหาอุทกภัยที่อาจเกิดขึ้นในปี ๒๕๕๕ แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วน มีหลักการสำคัญ คือ ลดระดับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากน้ำท่วม ซึ่งหากเกิดปัญหาอุทกภัยจะต้องมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมน้อยที่สุด ประกอบด้วย ๖ แผนหลัก ได้แก่ (๑) แผนงานบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลักและการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี (๒) แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้แล้ว (๓) แผนงานพัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์และเตือนภัย (๔) แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ (๕) แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ และ (๖) แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ให้เพิ่มเติมวงเงินสำหรับแต่ละแผนงานในแผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วนอีก ๕,๕๐๐ ล้านบาท ดังนี้

แผนงาน	งปี ๒๕๕๕ (ล้านบาท)	งปี ๒๕๕๖ (ล้านบาท)	ระยะเวลาแล้วเสร็จ
๑. แผนงานบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลักและการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี	-	-	รายงานความก้าวหน้า ต่อ กยน. ม.ค. ๒๕๕๕
๒. แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้	๑๒,๖๑๐.๓๔	๔,๕๑๕.๗	พิจารณาโครงการ แล้วเสร็จ ม.ค. ๒๕๕๕
- การปรับปรุงคันกันน้ำ อาคารบังคับน้ำ ระบบระบายน้ำ ให้มีประสิทธิภาพในพื้นที่ทั่วไป	๗๐๖๒.๘๒		
- การปรับปรุงทางระบายน้ำ ขุดคลอง ขจัดสิ่งกีดขวางในคู คลอง และทางระบายน้ำ	๑๖๙๕.๒๗		
- การเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำและบริหารจัดการ น้ำหลากในพื้นที่เฉพาะ	๒๙๘๔.๐๕		
- การเสริมคันกันน้ำและการดำเนินการตามแนวพระราชดำริ	๘๖๘.๒๐		
๒. แผนงานพัฒนาคลังข้อมูลและระบบพยากรณ์เตือนภัย	๔,๕๐๐	-	มี.ค. ๒๕๕๕
- จัดทำแผนการพัฒนาคลังข้อมูล/จัดตั้งศูนย์ข้อมูล แห่งชาติ			
- จัดทำแผนการปรับปรุงระบบการพยากรณ์			
- จัดทำแผนการปรับปรุงระบบการเตือนภัย รวมทั้งการ ติดตั้ง CCTV ระบบ Auto Gate และห้องควบคุมกลาง			
๓. แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่	๑,๐๐๐	-	มี.ค. ๒๕๕๕
- พัฒนาระบบป้องกันบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญ			
- ให้มีระบบสร้างคลังเครื่องมือ			
- จัดเตรียมแผนคมนาคมเมื่อเกิดอุทกภัย			
- แก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียจากน้ำท่วมขัง			
- จัดทำแผนช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบ			
- ฯลฯ			
๔. แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และมาตรการเยียวยา	-	-	มี.ค. ๒๕๕๕
- กำหนดพื้นที่รับน้ำนองในเขตเจ้าพระยาตอนบน/ เจ้าพระยาตอนล่าง			
- จัดทำแผนการผันน้ำลงสู่พื้นที่รับน้ำนอง			
- กำหนดมาตรการชดเชยผู้เสียหาย			
๕. แผนงานปรับปรุงบริหารองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ	-	-	ม.ค. ๒๕๕๕
- จัดการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการ กยน. และ คณะกรรมการ กยอ. เพื่อจัดทำข้อเสนอแผนงานการ ปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ			
- จัดให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อติดตามการดำเนินงาน ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วน			

๒.๓ ร่างแผนปฏิบัติการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา)

การบริหารจัดการน้ำทั้งประเทศจำเป็นต้องดำเนินการในระดับลุ่มน้ำและครอบคลุมทุกลุ่มน้ำในประเทศทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยพื้นที่ต้นน้ำ ควรให้ความสำคัญกับแนวทางการชะลอน้ำ พื้นที่กลางน้ำ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำ และพื้นที่ท้ายน้ำ ควรให้ความสำคัญกับการเร่งระบายน้ำและการผลักดันน้ำ โดยการดำเนินงานเพื่อแก้ไขและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากปัญหาอุทกภัยที่ได้ดำเนินการภายใต้คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภายใต้แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วยแผนการดำเนินงานและกลุ่มโครงการที่ ดังนี้

แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ
<p>๑. การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ ตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการฟื้นฟู และอนุรักษ์ดินต้นน้ำ โดยการปลูกป่า สร้างฝายแม้ว และอนุรักษ์ดินต้นน้ำ ของแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน สะแกกรังท่าจีน และป่าสัก - โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำน่าน ลุ่มน้ำป่าสัก 	๖๐,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป
<p>๒. แผนงานการบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลัก และการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาแผนการบริหารน้ำในเขื่อนสำคัญในลุ่มน้ำสำคัญ และจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในกรณีต่าง ๆ พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลน้ำและที่เกี่ยวข้องสู่สาธารณชน 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป
<p>๓. แผนฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ ตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการจัดทำทางน้ำหลาก (floodway) และหรือทางผันน้ำ (flood diversion channel) รวมทั้งถนนและอาคารองค์ประกอบเพื่อรับน้ำหลากจาก ม.ป่าสัก และ ม.เจ้าพระยาไปทางตะวันออกหรือทั้ง ๒ ฝั่ง - โครงการจัดทำฝังการใช้ที่ดิน/และการใช้ประโยชน์ที่ดินในฝัง รวมทั้งจัดทำพื้นที่ปิดล้อม - โครงการปรับปรุงสภาพลำน้ำสายหลัก และคันริมแม่น้ำส่วนที่เหลือ 	๑๒๐,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป
<p>๔. แผนการพัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย ตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการจัดทำระบบฐานข้อมูล ระบบพยากรณ์ ระบบเตือนภัย รวมทั้งจัดตั้งองค์กร กฎระเบียบที่จำเป็นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 	๓,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ
๕. แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาระบบป้องกัน บรรเทาอุทกภัยในพื้นที่สำคัญ - การสร้างคลังเครื่องมือ - การเจรจากับชุมชนผู้ได้รับผลกระทบ - การแก้ปัญหาหน้าเฝ้าเสีย 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป
๖. แผนงานการกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ ตัวอย่างโครงการ <ul style="list-style-type: none"> - โครงการปรับปรุงพื้นที่เกษตรชลประทานให้เป็นแก้มลิง แม่น้ำประมาณ ๒ ล้านไร่ สามารถปลูกข้าวนาปรังได้ปีละ ๒ ครั้ง ประกอบด้วยพื้นที่ชลประทานของโครงการพิชณูโลกและของโครงการเจ้าพระยาใหญ่และพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ 	๖๐,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป
๗. แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ <ul style="list-style-type: none"> - ในระยะเร่งด่วน ให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารจัดการแผนปฏิบัติการ สามารถสั่งการ ติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ - ให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศแบบบูรณาการเป็นการถาวร 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป
๘. การสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน <ul style="list-style-type: none"> - เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ และรับรู้ถึงความก้าวหน้าของภาครัฐเกี่ยวกับแผนงานการบริหารจัดการน้ำ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และบริหารจัดการ 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป
รวม	๓๐๐.๐๐๐	

๓. มติคณะกรรมการ กยน.

คณะกรรมการ กยน. ได้พิจารณาร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมีมติในเรื่องสำคัญ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ เห็นชอบในหลักการของร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้เป็นกรอบหลักในการดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและการบริหารจัดการน้ำของประเทศ โดยให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำความเห็นของคณะกรรมการ กยน. มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งเพิ่มเติมวงเงินที่จำเป็นต้องจัดสรรให้แผนงานต่าง ๆ ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วน และมอบหมายให้ประธานอนุกรรมการด้านการ

วางแผนและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาระยะเร่งด่วน และประธานอนุกรรมการด้านการวางแผน และกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืน ทหารีร่วมกับ สศช. เพื่อหาข้อยุติกรณีที่มีความเห็นขัดแย้งเกิดขึ้น สำหรับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมายให้ทหารีร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๒ เห็นชอบกรอบวงเงิน เพิ่มเติมสำหรับแผนงานพัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย และแผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาอุทกภัยระยะเร่งด่วนวงเงินรวม ๕,๕๐๐ ล้านบาท โดยใช้จากงบกลางฯ ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมจากกรอบวงเงินเดิมที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๑๗,๑๒๖ ล้านบาท ตามมติ กยน.

๓.๓ เห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา) โดยมีกรอบวงเงินงบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท และเห็นชอบในหลักการให้จัดสรรงบประมาณจำนวน ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท สำหรับแผนงาน/โครงการของ ๑๗ ลุ่มน้ำที่เหลือ โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านการวางแผนและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำรายละเอียดแผนงานโครงการตามที่บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการต่อไป

๓.๔ ในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาอุทกภัยระยะเร่งด่วนและแผนปฏิบัติการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามขั้นตอนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งในขั้นตอนของการอนุมัติงบประมาณและตามบทบัญญัติของกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วม

๔. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

๔.๑ เห็นชอบตามมติ กยน.ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ ในข้อ ๓

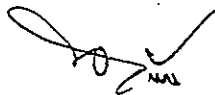
๔.๒ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ นำร่างแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและกรอบวงเงินตามแผน เสนอคณะกรรมการ กยอ. เพื่อประกอบการพิจารณาบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ และขอให้พิจารณาจัดสรรแหล่งเงินที่เหมาะสมสำหรับกรอบวงเงินภายใต้แผนแม่บทดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง
ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(นายวิเชียร ขวาลิต)

เลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
กรรมการและเลขานุการร่วม
คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ร่าง

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑๐ มกราคม ๒๕๕๕

บทสรุปผู้บริหาร

(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๑. บทนำ

๑.๑ ทรัพยากรน้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการดำรงรักษาระบบนิเวศซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยประสบกับภาวะภัยแล้งและอุทกภัยอย่างรุนแรงและมีความถี่ขึ้น และได้สร้างความเสียหายต่อพื้นที่เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพื้นที่เมืองเป็นมูลค่านับหมื่นล้านบาท เฉพาะวิกฤตอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศ โดยธนาคารโลกได้ประเมินมูลค่าความเสียหายจากพิบัติภัยจากน้ำท่วมในปี ๒๕๕๔ อยู่ที่ ๑.๔๔ ล้านล้านบาท รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขึ้น ทำหน้าที่จัดทำแผนแม่บทในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ทั้งที่เป็นแผนระยะเร่งด่วนและแผนระยะยาวเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่เกิดการชะงักงันจากปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในอนาคต

๑.๒ แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำในขั้นนี้จะดำเนินการในพื้นที่ลุ่มเจ้าพระยา ก่อนเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย ๘ แผนงาน ได้แก่ (๑) แผนงานฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ (๒) แผนงานบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลักและการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี (๓) แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพลิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ (๔) แผนงานพัฒนาคลิ่งข้อมูล ระบบพยากรณ์และเตือนภัย (๕) แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ (๖) แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและมาตรการเยียวยา (๗) แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อการบริหารจัดการน้ำ และ (๘) แผนงานสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน

๒. สภาพข้อเท็จจริง

๓.๑ พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วย ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก และท่าจีน พื้นที่ทั้งหมด ๑๕๗,๙๒๕ ตร.กม. มีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๕ ล้านคน มีปริมาณฝนเฉลี่ย ๑,๓๐๐ มิลลิเมตรต่อปี และมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย ๓๓,๑๓๒ ล้าน ลบ.ม.ต่อปี มีแม่น้ำสำคัญ คือ แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน แม่กลอง ป่าสัก สะแกกรัง ท่าจีน พื้นที่ตอนเหนือมีความสามารถในการเก็บกักรวม ๒๕,๗๗๓ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ตอนกลางมีความสามารถในการกักเก็บรวม ๒,๑๒๔ ล้าน ลบ.ม. ซึ่งแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างมีขีดความสามารถในการรองรับน้ำในลำน้ำได้ประมาณ ๓,๕๐๐ ลบ.ม.ต่อวินาที โดยไม่เอ่อล้นท่วมพื้นที่บริเวณริมแม่น้ำ

๓.๒ จุดอ่อนและอุปสรรคของการบริหารจัดการน้ำที่ผ่านมา ประกอบด้วย (๑) พื้นที่ต้นน้ำมีสภาพเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ เนื่องจากการบุกรุก (๒) การบริหารจัดการน้ำในภาพรวมไม่เป็นเอกภาพและไม่มีองค์กรที่มีอำนาจในการจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมได้อย่างเบ็ดเสร็จ (Single Command Authority) (๓) ขาดแผนหลัก (Master Plan) ในการบริหารจัดการน้ำในระยะยาว ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขาดทิศทางที่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้การสนับสนุนด้านงบประมาณที่ต่อเนื่อง (๔) ฐานข้อมูลยังไม่เป็นระบบ และไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่

เปลี่ยนแปลงไป (๕) กฎหมายด้านทรัพยากรน้ำไม่ทันสมัยและขาดเอกภาพในการสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวม

๓. แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ

- ๓.๑ วัตถุประสงค์ เพื่อ (๑) ป้องกัน บรรเทาและลดความเสียหายจากอุทกภัย (๒) ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบป้องกันน้ำท่วม บริหารจัดการอุทกภัยในยามคับขัน และ (๓) สร้างความมั่นใจมั่นคง เพิ่มรายได้ประชาชนและประเทศ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดินและป่าไม้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ๓.๒ เป้าหมาย (๑) ระยะสั้น ได้แก่ การลดระดับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากอุทกภัยในปี 2555 (2) ระยะยาว ได้แก่ การปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการและยั่งยืน
- ๓.๓ องค์ประกอบของแผนแม่บท ประกอบด้วยแผนการดำเนินงานที่สำคัญ ๘ แผนงาน ได้แก่
- ๓.๓.๑ แผนงานฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญในการดูดซับและชะลอน้ำ และพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มเติมตามศักยภาพของพื้นที่และแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการฟื้นฟู อนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม จัดทำโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำ ส่งเสริมให้มีการปลูกป่าเศรษฐกิจ และจัดทำป่าชุมชน อนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลน ปรับปรุงการใช้น้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพิ่มศักยภาพการกักเก็บน้ำ และยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๓.๒ แผนงานบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลัก และจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี ให้สามารถป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยที่จะเกิดขึ้นในแต่ละปี โดยพัฒนาแผนการบริหารน้ำในเขื่อนสำคัญในลุ่มน้ำสำคัญ จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในกรณีต่าง ๆ (Scenario) และนำเสนอข้อมูลน้ำและที่เกี่ยวข้องสู่สาธารณชนต่าง ๆ
- ๓.๓.๓ แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำท่วม โดยการดำเนินงานประกอบด้วย ๔ แผนงานย่อย ได้แก่ (๑) การปรับปรุงคันกันน้ำ อาคารบังคับน้ำ ระบบระบายน้ำ (๒) การปรับปรุงทางระบายน้ำ ขุดคลอง ขจัดสิ่งกีดขวางในคูคลอง และทางระบายน้ำ (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำและบริหารจัดการน้ำหลากในพื้นที่ และ (๔) การเสริมคันกันน้ำและการดำเนินการตามแนวพระราชดำริรวมมีกรอบงบประมาณดำเนินงานในระยะเร่งด่วนของหน่วยงานต่างๆ จำนวน ๑๗,๑๒๖ ล้านบาท โดยในปี ๒๕๕๕ มีข้อเสนอกรอบงบประมาณดำเนินงานจำนวน ๑๒,๖๑๐ ล้านบาท และในปี ๒๕๕๖ จำนวน ๔,๕๑๖ ล้านบาท ตามลำดับ
- ๓.๓.๔ แผนงานพัฒนาคังข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย เพื่อให้มีข้อมูลแบบจำลองและองค์การในการบริหารจัดการน้ำและการเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ โดย (๑) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลน้ำแห่งชาติ (๒) การสร้างแบบจำลองด้านน้ำ การพยากรณ์และระบบเตือนภัย และ (๓) การปรับปรุงระบบเตือนภัยของประเทศให้เป็นองค์กรที่สามารถติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำได้อย่างทันการณ์ โดยการปรับปรุงและเพิ่มสถานีโทรมาตรเตือนภัยในลำน้ำสำคัญ และการจัดองค์กรและพัฒนาระบบแจ้งเตือนภัย

- ๓.๓.๕ แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เพื่อให้มีความสามารถในการเตรียมพร้อมป้องกัน บรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยการพัฒนาระบบป้องกัน บรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญ พัฒนาระบบการเจรจากับผู้ได้รับผลกระทบ และจัดให้มีระบบการสร้างความคล่องตัว รวมถึงจัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบระบบป้องกันที่ดำเนินการโดยเอกชน เป็นต้น
- ๓.๓.๖ แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ โดยกำหนดพื้นที่รับน้ำนองในเขตเจ้าพระยาตอนบน และเจ้าพระยาตอนล่าง พื้นฟูและพัฒนาพื้นที่รับน้ำนองเพื่อใช้เป็นพื้นที่ชะลอน้ำหลาก ในภาวะวิกฤติ และจัดทำแผนการผันน้ำลงสู่พื้นที่รับน้ำนอง ร่วมกับการกำหนด มาตรการชดเชยความเสียหายเป็นกรณีพิเศษสำหรับพื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่รับน้ำ
- ๓.๓.๗ แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้มีองค์กรบริหารจัดการน้ำแบบ บูรณาการ ทำหน้าที่วางแผน กำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงกฎระเบียบ และสามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลันในลักษณะ Single command ในภาวะฉุกเฉินหรือ เมื่อเกิดวิกฤตอุทกภัย
- ๓.๓.๘ แผนงานสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินการรับมือกับ ภัยพิบัติ และสร้างขีดความสามารถในการจัดการภัยพิบัติ

(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๑. บทนำ

- ๑.๑ ทรัพยากรน้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ สัตว์และการดำรงรักษาระบบนิเวศ ทั้งการอุปโภคบริโภค การทำเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ และการคมนาคมขนส่งทางน้ำ น้ำยังมีความสำคัญต่อการรักษาสุขภาพนิเวศป่าและนิเวศลำนน้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์ ประเทศไทยซึ่งเคยมีน้ำให้ใช้อย่างไม่จำกัด แต่สถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเพิ่มขึ้นของประชากร และการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้น ขณะที่การทำลายป่าต้นน้ำซึ่งเป็นแหล่งดูดซับน้ำตามธรรมชาติยังเป็นไปอย่างต่อเนื่องรุนแรง ได้ส่งผลกระทบต่อการชะล้างพังทลายของดิน แหล่งน้ำต้นเขินเก็บกักได้น้อยลง นำไปสู่ปัญหาหน้าหลากท่วมในฤดูฝนและการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งเป็นประจำทุกปีและทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่จนเกิดปัญหาการขวางทางไหลของน้ำ และการขาดความตระหนักของคนในการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ไม่ประหยัด และไม่ถนอมรักษาทั้งปริมาณและคุณภาพน้ำ ทำให้ขาดแคลนทรัพยากรน้ำและมีคุณภาพเสื่อมโทรม ซึ่งเป็นปัจจัยที่ซ้ำเติมให้ปัญหาทรัพยากรน้ำมีความหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น
- ๑.๒ ในระยะที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบกับภาวะภัยแล้งและอุทกภัยอย่างรุนแรงและมีความถี่มากขึ้น ซึ่งภัยแล้งและอุทกภัยได้สร้างความเสียหายนับหมื่นล้านบาท ทั้งในพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่เมือง โดยเฉพาะวิกฤตอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ ที่เกิดขึ้นเป็นบริเวณกว้างในพื้นที่หลายจังหวัดของประเทศไทย ได้ก่อให้เกิดความสูญเสียด้านชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมต่อประชาชนทั่วไป เกษตรกร ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ ภาคบริการ และความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศ โดยจนถึงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ มีพื้นที่ประสบภัยด้านการเกษตรทั้งสิ้นรวม ๗๖ จังหวัด อุทกภัยในปี ๒๕๕๔ ที่เกิดขึ้นได้ครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้างในพื้นที่หลายจังหวัดของประเทศไทยเช่นกัน และมีระยะเวลาในการเกิดที่ยาวนาน ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป เกษตรกร ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ ภาคบริการ และความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศโดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งธนาคารโลกได้ประเมินมูลค่าความเสียหายจากพิบัติภัยจากน้ำท่วมในปี ๒๕๕๔ อยู่ที่ ๑.๔๔ ล้านล้านบาท
- ๑.๓ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขึ้น เพื่อวางระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ป้องกัน บรรเทา และลดผลกระทบจากอุทกภัยในอนาคต ที่จะเกิดกับประชาสังคมและภาคเศรษฐกิจ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน เกษตรกร ภาคธุรกิจ และนักลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนสร้างความมั่นคงของประเทศ โดยการจัดการน้ำทั้งด้านกายภาพและการปรับระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ

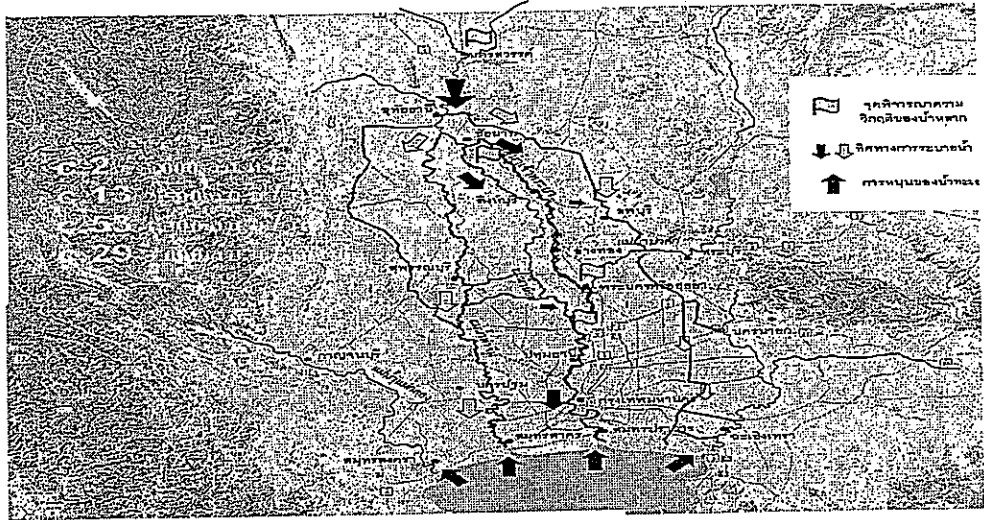
ทรัพยากรน้ำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการบูรณาการทั้งการวางแผนการใช้ที่ดิน การจัดการด้านน้ำต้นทุนที่ค้ำจนถึงสิ่งแวดล้อม โดยการปรับปรุงระบบโครงข่ายน้ำให้เป็นส่วนหนึ่ง ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการจัดการความต้องการใช้น้ำ เพื่อป้องกัน บรรเทา และลดผลกระทบ จากอุทกภัยและภัยแล้งในอนาคตต่อประชาสังคมและภาคเศรษฐกิจ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับ ประชาชน เกษตรกร ภาคธุรกิจ และนักลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจน สร้างความมั่นคงของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางแผนแม่บทในการบริหารจัดการน้ำอย่าง ยั่งยืนทั้งที่เป็นแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพโดยไม่เกิดการชะงักงันจากปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในอนาคต

- ๑.๔ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้จัดทำแผนแม่บทการ บริหารจัดการน้ำ ซึ่งในขั้นนี้จะเริ่มดำเนินการในพื้นที่ลุ่มเจ้าพระยา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ได้รับ ผลกระทบจากอุทกภัยมากที่สุด ประกอบด้วย การดำเนินการใน ๘ แผนงาน ได้แก่ (๑) แผนงาน พื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ (๒) แผนงานบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลักและการจัดทำ แผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี (๓) แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพ สิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ (๔) แผนงานพัฒนาลังข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย (๕) แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ (๖) แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและมาตรการเยียวยา (๗) แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ และ (๘) แผนงานสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน ส่วนแผนงานในระยะสั้น (ระยะเร่งด่วน) ประกอบด้วย (๑) แผนงานบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำ หลักและการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี (๒) แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุง ประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ (๓) แผนงานพัฒนาลังข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย (๔) แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ (๕) แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและ มาตรการเยียวยา และ (๖) แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ

๒. สภาพข้อเท็จจริง

- ๒.๑ พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วย ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก และ ท่าจีน พื้นที่ทั้งหมด ๑๕๗,๙๒๕ ตร.กม. หรือ ๘๘,๗๐๓,๗๕๐ ไร่ โดยลุ่มน้ำน่านมีพื้นที่ใหญ่ที่สุด ประมาณ ๓๔,๓๓๐ ตร.กม. รองลงมาได้แก่ ลุ่มน้ำปิง มีพื้นที่ ๓๓,๘๘๘ ตร.กม. มีประชากรรวม ทั้งสิ้นประมาณ ๒๕ ล้านคน
- ๒.๒ สภาพอุทกวิทยา ปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีของภาคเหนือประมาณ ๑,๓๐๐ มิลลิเมตร ซึ่งร้อยละ ๘๙ ของปริมาณฝนทั้งปีเกิดในฤดูฝน และมีปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยของกลุ่มน้ำในภาคเหนือประมาณ ๓๓,๑๓๒ ล้าน ลบ.ม./ปี ซึ่งร้อยละ ๘๑ ของปริมาณน้ำท่าทั้งปีเกิดในฤดูฝน

ที่มา : รายงานสรุปโครงการจัดทำแผนพัฒนาการชลประทานระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ (กรอบน้ำ ๖๐ ล้านไร่)

๒.๓.๓ แหล่งน้ำกักเก็บน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

- ๑) พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบน โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำภาคเหนือ มีรวมทั้งสิ้น ๔,๑๒๓ แห่ง คิดเป็นความจุเก็บกักรวม ๒๕,๗๗๓ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นพื้นที่ชลประทานรวม ๔,๗๘๒ ล้านไร่ (ร้อยละ ๔๘ ของพื้นที่ศักยภาพชลประทาน) โดยมีโครงการอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ แยกตามลุ่มน้ำ ดังนี้ ลุ่มน้ำปิง ได้แก่ เขื่อนภูมิพล (ความจุเก็บกัก ๑๓,๕๖๒ ล้าน ลบ.ม.) เขื่อนแม่จันทสมบูรณ์ชล (ความจุเก็บกัก ๒๖๕ ล้าน ลบ.ม.) เขื่อนแม่กวางอุดมธารา (ความจุเก็บกัก ๒๖๓ ล้าน ลบ.ม.) ลุ่มน้ำวัง ได้แก่ เขื่อนกิ่วลม ความจุเก็บกัก ๑๑๒ ล้าน ลบ.ม. และลุ่มน้ำ่าน ได้แก่ เขื่อนสิริกิติ์ (ความจุเก็บกัก ๙,๕๑๐ ล้าน ลบ.ม.) เขื่อนแควน้อย (ความจุเก็บกัก ๑,๐๘๐ ล้าน ลบ.ม.) ซึ่งปริมาณน้ำที่เก็บกักในลุ่มน้ำภาคเหนือนี้บางส่วนเป็นน้ำต้นทุนที่ใช้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่อยู่ในภาคกลางด้วย

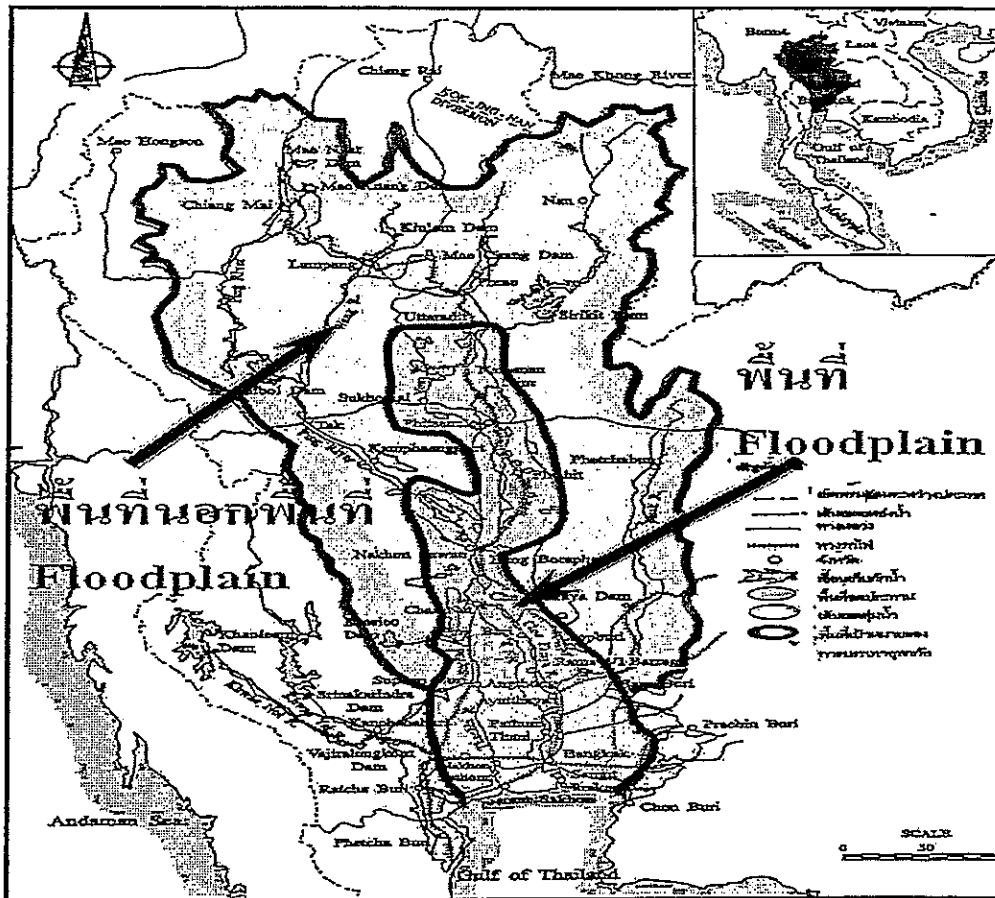
สำหรับพื้นที่ในลุ่มน้ำยมเป็นลุ่มน้ำเดียวในสาขาแม่น้ำเจ้าพระยาที่ยังไม่สามารถพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่เพื่อใช้ในการบริหารจัดการน้ำได้ ซึ่งที่ผ่านมากรมชลประทานได้ใช้วิธีการบริหารจัดการน้ำโดยอาศัยจังหวัดที่ระดับน้ำในลำน้ำ่านมีไม่สูง ผันน้ำจากแม่น้ำยมผ่านระบบลำน้ำที่เชื่อมต่อถึงกัน จึงสามารถบรรเทาปัญหาในลุ่มน้ำยมได้

- ๒) พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง มีการดำเนินโครงการชลประทานเอนกประสงค์ที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเกษตร การอุปโภคบริโภค การบรรเทาอุทกภัย การอุตสาหกรรม การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำ การคมนาคม แหล่งเพาะพันธุ์ประมงน้ำจืด แหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ มีจำนวน ๔๗ แห่ง

ความจุรวม ๒,๑๒๔ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชลประทาน ๘.๗๓ ล้านไร่ โครงการชลประทานขนาดกลางสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ทางการเกษตร การอุปโภคบริโภค การบรรเทาอุทกภัย การอุตสาหกรรม การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำ แหล่งเพาะพันธุ์ประมงน้ำจืด แหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ มีจำนวน ๘๖ แห่ง ความจุ ๕๓๙.๙๕ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชลประทาน ๐.๓๙ ล้านไร่ และโครงการชลประทานขนาดเล็กจำนวน ๑,๓๙๔ แห่ง ความจุ ๑๖๓.๒๑ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชลประทาน ๐.๔๓ ล้านไร่ ที่สำคัญได้แก่ เขื่อนเจ้าพระยา เขื่อนศรีนครินทร์ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน เป็นต้น

๒.๓.๔ พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

- ๑) ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบน มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมระดับปานกลางถึงสูงประมาณ ๒๕,๒๘๐ ตร.กม คิดเป็นร้อยละ ๑๘ ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ตอนล่างของกลุ่มน้ำยม และลุ่มน้ำ่าน บริเวณจังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร และพื้นที่ในลุ่มน้ำอื่นๆ จะอยู่ในบริเวณตัวเมือง ได้แก่ เมืองเชียงใหม่ พะเยา และเชียงราย (รูปที่ ๑-๕) ซึ่งพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมที่กล่าวนี้ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางชลประทานเป็นส่วนใหญ่
- ๒) ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง มีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมและพื้นที่น้ำท่วมถึง (Floodplain) รวม ๓๕,๐๐๐ ตร. กม. หรือร้อยละ ๒๒ ของพื้นที่ทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ชุมชนร้อยละ ๘๐ พื้นที่ชุมชนเมือง พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ร้อยละ ๒๐ ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนตามแนวริมแม่น้ำ ในบริเวณจังหวัดอุทัยธานี นครสวรรค์ อ่างทอง ปทุมธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำท่วมล้นตลิ่งทุกปี และประสบอุทกภัยรุนแรงทุก ๒๐ ปี ประมาณ ๑,๘๐๐ ตร.กม. พื้นที่ชลประทาน ๑๖,๐๐๐ ตร.กม. และพื้นที่เกษตรกรรมชนบท ๑๗,๐๐๐ ตร.กม. มีประชากรรวมประมาณ ๑๘ ล้านคน สำหรับพื้นที่ส่วนที่อยู่นอกพื้นที่น้ำท่วมถึงมี ๑๒๓,๐๐๐ ตร.กม. มีประชากรประมาณ ๗ ล้านคน เป็นพื้นที่ที่เกิดความเสียหายน้อย

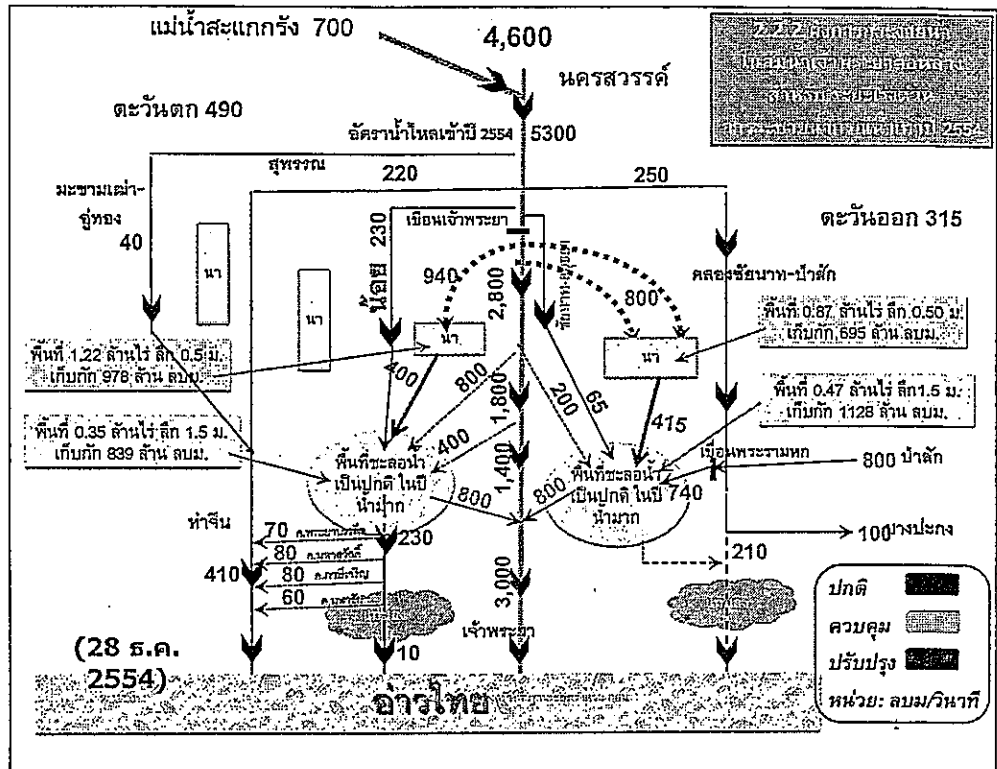
ที่มา : ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมภัยอย่างบูรณาการและยั่งยืน
 คณะอนุกรรมการด้านการวางแผนและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมภัยอย่างยั่งยืน

๒.๓.๕ ความสามารถในการรองรับน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ขีดความสามารถในการรองรับน้ำของแต่ละลำน้ำในแต่ละช่วงมีความแตกต่างกัน ซึ่งหากปริมาณน้ำที่ไหลมากเกินกว่าขีดความสามารถในการรองรับของลำน้ำดังกล่าวจะเอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วมบริเวณที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำและพื้นที่ที่ต่ำกว่าที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งที่ผ่านมาน้ำที่ไหลลงมาจากแม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน จะมีปริมาณรวมกันประมาณ ๔,๖๐๐ ลบ.ม.ต่อวินาที ไหลลงมาสู่ลำน้ำเจ้าพระยา

สำหรับแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงตั้งแต่เขื่อนเจ้าพระยาลงมาบริเวณอำเภอสรรพยา มีขีดความสามารถที่จะรองรับน้ำได้เพียง ๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ส่วนบริเวณอ่างทองมีขีดความสามารถที่จะรองรับน้ำได้ ๑,๘๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ส่วนที่กรุงเทพฯและปริมณฑล มีขีดความสามารถในการรองรับน้ำได้ ๓,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที โดยไม่ส่งผลให้เกิดน้ำล้นตลิ่งเข้าท่วมบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งในปี ๒๕๕๔ นี้ มีปริมาณน้ำบริเวณเหนือเขื่อนเจ้าพระยาที่จะไหลลงมาสู่เขื่อนเจ้าพระยาจำนวนทั้งสิ้น ๕,๓๐๐ ลบ.ม. ต่อวินาที ซึ่งจะส่งผลให้เกิดน้ำล้นแม่น้ำเจ้าพระยา ดังนั้นจำเป็นต้องระบายน้ำออกสู่ลำน้ำสาขาของเจ้าพระยาทั้งด้านฝั่งตะวันออก และฝั่งตะวันตก

ประมาณ ๑,๘๐๐ - ๓,๕๐๐ ลบ.ม. ต่อวินาที เพื่อให้น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาเหลืออยู่
 ไม่เกิน ๑,๘๐๐ - ๓,๕๐๐ ลบ.ม.ต่อวินาที ซึ่งส่งผลให้ต้องระบายน้ำออกสู่ทุ่งนาบางส่วน
 เนื่องจากลำน้ำที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับได้

ที่มา:คณะทำงานเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปี ๒๕๕๕ ภายใต้คณะอนุกรรมการด้านการวางแผนและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาระยะเร่งด่วน

๒.๓.๖ จุดอ่อนและอุปสรรคของการบริหารจัดการน้ำที่ผ่านมา

- ๑) พื้นที่ต้นน้ำมีสภาพเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ เนื่องจากการบุกรุกของชุมชนในพื้นที่ต้นน้ำ รวมถึงการบุกรุกแม่น้ำ คู คลองตามธรรมชาติ พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง ทำให้การควบคุมการไหลของน้ำเกิดปัญหาส่งผลให้มีปริมาณน้ำท่วมขังในระดับที่สูงและเป็นเวลานาน รวมถึงอาคารบังคับน้ำต่างๆ อาทิ คันกันน้ำ ประตูระบายน้ำ มีสภาพเก่าแก่และชำรุดเสียหายจำนวนมาก ส่งผลให้ไม่สามารถควบคุมทิศทางของการไหลของน้ำได้
- ๒) การบริหารจัดการน้ำในภาพรวมไม่เป็นเอกภาพระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีจำนวนมากทั้งหน่วยงานในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค กรุงเทพมหานครและปริมณฑล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนเมือง นิคมอุตสาหกรรม และเขตเศรษฐกิจ ขาดการบูรณาการ ผู้รับผิดชอบหลักและการบังคับบัญชาให้เกิดการดำเนินการที่ชัดเจน รวมทั้งการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ทั้งนี้เนื่องจากยังไม่มียุทธศาสตร์ที่มีอำนาจในการจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมได้อย่างเบ็ดเสร็จ (Single Command Authority) ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณยังไม่บูรณาการ โดยเป็นการจัดสรรตามหน่วยงาน ทำให้ไม่สามารถแก้ไขตามแผน

ที่วางไว้ ซึ่งต้องดำเนินการให้มีความต่อเนื่องตามแผนจัดการทรัพยากรน้ำตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

นอกจากนี้ ในส่วนของการบริหารจัดการลุ่มน้ำเชิงบูรณาการในระดับลุ่มน้ำย่อยของลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน สะแกกรัง ป่าสัก และลุ่มน้ำอื่นๆ เพื่อหนองน้ำ หรือกักเก็บน้ำ ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

- ๓) ประเทศไทยยังขาดแผนหลัก (Master Plan) ในการบริหารจัดการน้ำในระยะยาว ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำขาดทิศทางที่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่เพียงพอ ทำให้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แผนการลงทุนเพื่อการบริหารจัดการน้ำที่มีอยู่เดิมจึงหยุดชะงักไป โดยแม้ว่าที่ผ่านมา รัฐบาลจะได้อนุมัติแผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาด้านน้ำ ทั้งภัยแล้งและน้ำท่วม ซึ่งใช้เป็นแผนลงทุนในการบริหารจัดการน้ำในแต่ละช่วงเวลา แต่การดำเนินการตามแผนดังกล่าวมักจะหยุดชะงักเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง อาทิ แผนการบรรเทาอุทกภัยและภัยแล้ง โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ซึ่งดำเนินการได้เพียงร้อยละ ๒๕ ของงบประมาณในภาพรวมตามเป้าหมายของแผนฯ เท่านั้น และต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลได้มีการดำเนินการทบทวนและนำโครงการบางส่วนของแผนบรรเทาอุทกภัยฯ ไปบรรจุไว้ในแผนการลงทุนพัฒนาและบริหารจัดการน้ำและชลประทาน ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ซึ่งได้จัดทำขึ้นใหม่ และใช้เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณประจำปีด้านทรัพยากรน้ำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓

การขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณที่ต่อเนื่องดังกล่าว ยังทำให้โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ของระบบจัดการน้ำเกิดความทรุดโทรม เนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุง คลองระบายน้ำและคลองธรรมชาติที่ทรุดโทรม รวมทั้งมีการบุกรุกของชุมชนในคูคลองระบายน้ำต่างๆ นอกจากนี้ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อป้องกันน้ำท่วมยังขาดความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับคั่นกันน้ำท่วมที่มีอยู่เดิมและที่สร้างขึ้นใหม่

- ๔) ฐานข้อมูลยังไม่เป็นระบบ และไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แม้ว่าปัจจุบันเทคโนโลยีในการเก็บและประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำของประเทศจะมีอยู่อย่างหลากหลาย แต่ข้อมูลดังกล่าวยังกระจุกกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ โดยไม่ได้มีการรวบรวมและเชื่อมโยงให้เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน รวมทั้งขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข้อมูล ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ที่ผ่านมาการจัดการภัยพิบัติด้านน้ำ โดยเฉพาะอุทกภัย ทั้งด้านการป้องกัน (Prevention) การเตรียมการ (Preparation) การแก้ปัญหาในช่วงที่เกิดภัย (Crisis) และการประเมินความเสียหาย (Assess) ยังไม่เป็นระบบและไม่รวดเร็วเท่าที่ควร โดยข้อมูลต่างๆ อยู่ภายใต้การดูแลของกรมพัฒนาที่ดิน กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยยังไม่มี

การเชื่อมโยงฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำให้ขาดการนำข้อมูลที่สำคัญต่างๆ ไปประมวลผล เพื่อการป้องกันและการเตรียมการรับมือกับภัยพิบัติในระยะยาว

สภาพภูมิอากาศโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้ส่งผลให้ข้อมูลการบริหารจัดการน้ำที่มีอยู่เดิมไม่สามารถนำมาปรับใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัย ดังจะเห็นได้จากปี ๒๕๕๓ ซึ่งเกิดภาวะความแห้งแล้งขึ้นในตอนต้นปี จนกระทั่งต้องมีการแจ้งเตือนเกษตรกรให้เลื่อนการทำนาปีในเขตโครงการชลประทานทุกโครงการที่รับน้ำจากเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ ออกไปเป็นประมาณกลางเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๓ เพื่อมิให้เกิดผลเสียหายต่อข้าวนาปี ขณะที่อีก ๑ เดือนถัดมา ได้เกิดอุทกภัยถึง ๔ ครั้ง ในช่วงเดือนสิงหาคม-ต้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ ครอบคลุมพื้นที่ภาคเหนือ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ กว่า ๕๐ จังหวัด รวมทั้งการเกิดวิกฤตอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ ที่เกิดต่อเนื่องในทุกภาคของประเทศ รวมถึงภาคใต้ที่กำลังประสบกับปัญหาอุทกภัยในช่วงฤดูร้อนของปี ๒๕๕๔ และในเดือนมกราคม ๒๕๕๕ เป็นต้น

บทเรียนจากการบริหารจัดการอุทกภัยปี ๒๕๕๔ ได้ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยยังขาดระบบการสื่อสาร ระบบข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน รวมถึงการให้ข้อมูล แบบจำลองเชิงพื้นที่ในการเตือนภัยที่เป็นที่เชื่อมั่นต่อสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตระหนักต่อสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลา โดยการสื่อสารทำให้การจัดการอุทกภัยของปี ๒๕๕๔ ประชาชนเกิดความตื่นตระหนกจนเกินกว่าเหตุ

๕) กฎหมายด้านทรัพยากรน้ำไม่ทันสมัยและขาดเอกภาพในการสนับสนุนการจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวม

ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำมีจำนวนมาก ทั้งในด้านการใช้น้ำและการบริหารจัดการน้ำที่มีอยู่ มีลักษณะแยกส่วน โดยมีกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการน้ำ ทั้งเพื่อการพัฒนาและการอนุรักษ์ การจัดสรรทรัพยากรน้ำ การป้องกันอุทกภัย การป้องกันและแก้ไขมลพิษ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำเพื่อชลประทานหรือเกษตรกรรม เพื่อรองรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเจตนารมณ์และการบังคับใช้แตกต่างกัน ซึ่งไม่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ และอาจมีการบังคับใช้ที่ซ้ำซ้อนกัน ประกอบกับกฎหมายบางฉบับขาดการปรับปรุงให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายเกี่ยวกับการการใช้น้ำเพื่อการอื่นอีกมาก ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภค การคมนาคม อุตสาหกรรม และพลังงาน

ที่ผ่านมา ได้มีการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำขึ้นหลายครั้ง แต่ไม่สามารถผลักดันให้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาได้ โดยกรมทรัพยากรน้ำได้เคยเสนอร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ จำนวน ๓ ครั้ง คือ ในปี ๒๕๓๗ ๒๕๔๖ และ ๒๕๔๙ ขณะที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติก็ได้เสนอร่าง พ.ร.บ.น้ำ ในสมัยรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ในปี ๒๕๕๐ ด้วยเช่นกัน แต่ ร่าง พ.ร.บ.ดังกล่าวไม่ผ่านการพิจารณา ซึ่งร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำดังกล่าวมีสาระสำคัญ คือ การระบุ

สิทธิการใช้น้ำของประชาชน และกำหนดกฎเกณฑ์การจัดสรรน้ำโดยมีองค์กร
ที่รับผิดชอบตามกฎหมาย

เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาและความเสียหายจากอุทกภัยที่จะเกิดในอนาคต รัฐบาลจึงได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) มีนายสุเมธ ตันติเวชกุล
เป็นที่ปรึกษา นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน เลขาธิการ
คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และเลขาธิการคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม มีอำนาจหน้าที่ในการทบทวน
นโยบาย แผนงานและแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ ระดมความคิดเห็นและความรู้
เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาและวางระบบการบริหารจัดการน้ำของประเทศ
รวมทั้งจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและวางกรอบการลงทุนด้านการบริหาร
ทรัพยากรน้ำของประเทศ

๓. แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๓.๑ หลักการ

การบริหารจัดการน้ำทั้งประเทศจำเป็นต้องดำเนินการในระดับลุ่มน้ำและครอบคลุมทุกลุ่มน้ำ
ในประเทศตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนและมี
การจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำทั้งในระยะสั้นและระยะยาวและแผนเร่งด่วน เพื่อรองรับปัญหา
อุทกภัยที่อาจเกิดขึ้น โดยมีแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขอุทกภัยในแต่ละระดับให้สอดคล้อง
กับแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและพื้นที่ เพื่อรองรับปัญหาอุทกภัยที่อาจเกิดขึ้น
ดังนี้

- ๓.๑.๑ พื้นที่ต้นน้ำ โดยให้ความสำคัญกับการชะลอน้ำ ด้วยการเก็บกักน้ำในช่วงน้ำหลาก
ด้วยการสร้างฝายชะลอน้ำ เขื่อนเก็บกักน้ำ รวมทั้งการปลูกหญ้าแฝก เพื่อดูดซับน้ำและ
ชะลอความเร็วของน้ำไม่ให้ไหลป่าอย่างรุนแรงเข้าสู่พื้นที่ตอนล่าง รวมทั้งยังช่วยรักษา
ความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ป่าต้นน้ำ และเป็นการป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
ตลอดจนช่วยป้องกันดินถล่ม
- ๓.๑.๒ พื้นที่กลางน้ำ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำ เพื่อป้องกันความเสียหาย
จากอุทกภัยให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ด้วยการประยุกต์ใช้แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงและ
เกษตรทฤษฎีใหม่ในการบริหารจัดการ ร่วมกับการบริหารจัดการประตูระบายน้ำเพื่อ
เปิด-ปิด และระบายน้ำตลอดแนวพื้นที่กลางน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทำแนว
คลองกันน้ำในบริเวณพื้นที่สำคัญ เขตชุมชนและเขตเศรษฐกิจ อาทิ โรงพยาบาล
โบราณสถานและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ
- ๓.๑.๓ พื้นที่ท้ายน้ำ ควรให้ความสำคัญกับการเร่งระบายน้ำและการผลักดันน้ำ โดยการเร่ง
แก้ไขอุปสรรคในการระบายน้ำ ได้แก่ ถนน สิ่งก่อสร้างในลำน้ำที่ขวางการระบายน้ำ
รวมถึงการกำจัดวัชพืชน้ำและผักตบชวา เป็นต้น ร่วมกับการติดตั้งอุปกรณ์และ
เครื่องผลักดันน้ำออกสู่ทะเล

๓.๒ วัตถุประสงค์

- ๓.๒.๑ เพื่อป้องกัน บรรเทา และลดความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอุทกภัยขนาดกลางถึงขนาดใหญ่
- ๓.๒.๒ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการป้องกันน้ำท่วม การบริหารจัดการอุทกภัยในยามคับขัน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการเตือนภัย
- ๓.๒.๓ เพื่อสร้างความมั่นใจ ความมั่นคง เพิ่มรายได้ ในการดำรงชีวิตของเกษตรกร สังคมเมือง และเศรษฐกิจของประเทศ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดิน และป่าไม้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน

๓.๓ เป้าหมายการดำเนินการ

การดำเนินงานเพื่อแก้ไขและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน รวมถึงแนวทางและพื้นที่ดำเนินการ ดังนี้

๓.๓.๑ เป้าหมาย

- ๑) ระยะสั้น ได้แก่ การลดระดับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากอุทกภัยปี ๒๕๕๕ และการป้องกันการเกิดปัญหาอุทกภัยเช่นในปี ๒๕๕๔ หรือหากเกิดอุทกภัยจะต้องให้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมน้อยที่สุด
  - ๒) ระยะยาว ได้แก่ การปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการและยั่งยืน เพื่อสร้างความมั่นคง เพิ่มรายได้ ในการดำรงชีวิตของเกษตรกร สังคมเมือง และเศรษฐกิจของประเทศ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดิน และป่าไม้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ๓.๓.๒ พื้นที่ดำเนินการ มีพื้นที่ดำเนินการในบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยมากที่สุด ส่วนการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำอื่น ๆ จะพิจารณาดำเนินการในระยะต่อไป

๓.๔ สาระสำคัญของแผนแม่บท

การดำเนินงานเพื่อแก้ไขและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากปัญหาอุทกภัยที่ได้ดำเนินการประกอบด้วย ๘ แผนงานที่สำคัญ ได้แก่

๓.๔.๑ แผนงานฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- ๑) วัตถุประสงค์ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญในการดูดซับและชะลอน้ำ ซึ่งปัจจุบันมีสภาพเสื่อมโทรมก่อให้เกิดความไม่สมดุลในระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกันให้มีการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มเติมตามศักยภาพของพื้นที่และแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม
- ๒) แนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วย
  - (๑) ฟื้นฟู อนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม

- (๒) จัดทำโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยใช้หญ้าแฝก และฝายชะลอน้ำ เพื่อป้องกันการชะล้าง พังทลายดิน
- (๓) ส่งเสริมให้มีการปลูกป่าเศรษฐกิจ และจัดทำป่าชุมชน เพื่อรักษาสมดุลในพื้นที่กลางน้ำ
- (๔) อนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อป้องกันการกัดเซาะตามชายฝั่งและรักษาระบบนิเวศ
- (๕) ปรับปรุงการใช้น้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการกำหนดกฎระเบียบรองรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- (๖) เพิ่มศักยภาพการกักเก็บน้ำ โดยการก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ที่มีความพร้อมและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการน้ำทั้งอุทกภัยและภัยแล้ง
- (๗) ยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พรบ.ป่าชุมชน เป็นต้น มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่น พรบ.ป่าไม้ และเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๓.๔.๒ แผนงานบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลัก และจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี ให้สามารถป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยที่จะเกิดขึ้นในแต่ละปี โดยมีวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- ๑) วัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการน้ำของประเทศและในเขื่อนสำคัญให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มขีดความสามารถการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยที่จะเกิดขึ้นในแต่ละปี
- ๒) แนวทางการดำเนินงาน โดยแผนงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
  - (๑) พัฒนาแผนการบริหารน้ำในเขื่อนสำคัญในกลุ่มน้ำสำคัญ อาทิ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา ป่าสัก สะแกกรัง ท่าจีน เป็นต้น โดยมีเขื่อนที่สำคัญ เช่น เขื่อนภูมิพล สิริกิติ์ ป่าสักชลสิทธิ์ เจ้าพระยา เป็นต้น ด้วยการปรับปรุงเกณฑ์กำหนดระดับน้ำควบคุม (Rule Curve) ให้สะท้อนดุลในการบริหารน้ำ ระหว่างการเกษตร การบริโภค อุตสาหกรรม การป้องกันน้ำท่วม การรักษาระบบนิเวศทางน้ำ และมีระบบการบริหารจัดการน้ำในเขื่อนที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์น้ำในแต่ละปี เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอุทกภัยเช่นเดียวกับปี ๒๕๕๔ ตลอดจนการป้องกันการเกิดภาวะภัยแล้งที่อาจเกิดขึ้นในระยะต่อไป
  - (๒) จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในกรณีต่าง ๆ (Scenario) เพื่อให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยมีการบูรณาการในเชิงหน่วยงานและเชิงพื้นที่ของทุกลุ่มน้ำที่มีโครงข่ายเชื่อมโยงกัน

(๓) นำเสนอข้อมูลน้ำและที่เกี่ยวข้องสู่สาธารณชนต่าง ๆ ได้รับความทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อสร้างการรับรู้และความตระหนักในการเตรียมการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยได้อย่างทันสถานการณ์และลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สิน

๓.๔.๓ แผนฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำท่วม โดยมีวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยการซ่อมแซมปรับปรุง เตรียมความพร้อม อาคาร สิ่งก่อสร้างและอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น อาคารบังคับน้ำ คันป้องกันน้ำท่วม ระบบระบายน้ำต่าง ๆ ได้แก่ ท่อ คลอง ประตูระบายน้ำ และสถานีสูบน้ำ ทั้งนี้ในการดำเนินงานจะต้องจัดลำดับความสำคัญเชิงพื้นที่/จังหวัด (Area based)/ ความเสี่ยงภัยและสอดคล้องกับหลักวิชาการ

๒) แนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วยแผนงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๔ แผนงานย่อย ได้แก่

(๑) ปรับปรุงคันกันน้ำ อาคารบังคับน้ำ ระบบระบายน้ำ ให้มีประสิทธิภาพในพื้นที่ทั่วไป โดยปรับปรุง ซ่อมแซม และก่อสร้างอาคารบังคับน้ำเดิมรวมทั้งระบบระบายน้ำหรือก่อสร้างใหม่เพื่อเสริมประสิทธิภาพของโครงข่ายระบบระบายน้ำ การดำเนินงานจะต้องจัดลำดับความสำคัญเชิงพื้นที่และสอดคล้องกับหลักวิชาการ โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญได้แก่

- ปรับปรุงคันกันน้ำ โดยการซ่อมแซม ปรับปรุง เสริมสร้างความแข็งแรงและความสูงของคันกันน้ำเดิม และปรับปรุงให้เป็นคันถาวรในพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือความเสี่ยงสูง ก่อสร้างแนวคันกันน้ำที่อยู่ระหว่างดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ ขยายแนวคันกันน้ำครบวงรอบ และก่อสร้างแนวคันกันน้ำใหม่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง หรือมีความสำคัญสูงที่ยังไม่เคยมีคันกันน้ำ
- ก่อสร้างและปรับปรุงประตูระบายน้ำในจุดต่าง ๆ โดยการซ่อมแซมปรับปรุง ขยายประตูระบายน้ำให้มีขนาดเหมาะสม มีความมั่นคงแข็งแรง รวมทั้งก่อสร้างประตูระบายน้ำใหม่ในจุดที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการน้ำ แต่ยังไม่ม้อาคารบังคับน้ำ เช่น คลองประปา เป็นต้น สำหรับภายในกรุงเทพมหานครจะต้องริเริ่มใช้การวางผังเมืองที่สามารถรองรับการระบายน้ำ การวางระบบระบายน้ำที่มีการพิจารณาทางเลือกต่างๆ ระดับความสูงของถนน และจุดสูบน้ำ

- ปรับปรุงระบบระบายน้ำ โดยการซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อขยายระบบระบายน้ำเดิม เช่น ท่อ รางระบายน้ำ และระบบสูบน้ำ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- (๒) ปรับปรุงทางระบายน้ำ ขุดคลอง ขจัดสิ่งกีดขวางในคูคลอง และทางระบายน้ำ โดยปรับปรุงคูคลอง และทำความสะอาดทางน้ำสาธารณะ ได้แก่
- พื้นฟูและพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง พื้นที่แก้มลิงธรรมชาติ เช่น บึงสาธารณะต่าง ๆ รวมทั้งการฟื้นฟูแม่น้ำและกำหนดแนวทางการขุดลอกเพื่อรักษาสภาพคลองในฤดูแล้ง โดยปรับเปลี่ยนวิธีขุดลอกแม่น้ำให้มีประสิทธิภาพในการระบายน้ำและให้มีร่องน้ำเล็กในลำน้ำใหญ่ เพื่อให้มีน้ำไหลในลำน้ำตลอดปี เช่น การขุดลอก พื้นฟู บึงบอระเพ็ด บึงสีไฟ และบึงเสนาท ฯลฯ การฟื้นฟูแม่น้ำและกำหนดแนวทางการขุดลอกเพื่อรักษาสภาพแม่น้ำ คลองในฤดูแล้ง การปรับเปลี่ยนวิธีขุดลอกแม่น้ำ คูคลอง จากเดิมที่ขุดลอกให้ลึกและกว้าง เป็นการขุดลอกแม่น้ำ คูคลอง เป็น ๒ ระดับ ให้มีร่องน้ำเล็กในลำน้ำใหญ่ การขุดลอกสันดอนปากแม่น้ำสำคัญ เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำบางปะกง ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการระบายน้ำให้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยในการดำเนินการส่วนนี้ต้องคำนึงถึงผลกระทบในด้านต่างๆ อย่างละเอียด เช่น ระบบนิเวศ การรุกตัวของน้ำเค็ม ฯลฯ
  - ขจัดสิ่งกีดขวางในคูคลอง และทางระบายน้ำ ทั้งวัชพืชและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการไหลของน้ำ เช่น ท่อนกั้นน้ำ (stop logs) และโครงสร้างด้านวิศวกรรมอื่น เป็นต้น
- (๓) เพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำและบริหารจัดการน้ำหลากในพื้นที่เฉพาะที่มีแผนการดำเนินการหรือมีระบบบริหารจัดการน้ำเดิมอยู่แล้ว โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้
- พื้นที่น้ำท่วมถึง Flood plain ตอนเหนือ ของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดำเนินการ ปรับปรุง ซ่อมแซม บำรุงรักษาคันป้องกันพื้นที่เกษตรกรรม และชุมชนริมแม่น้ำที่มีอยู่เดิม รวมทั้งเตรียมความพร้อมประตูระบายน้ำ เครื่องสูบน้ำ และคลองระบายน้ำสายหลักในพื้นที่เกษตรกรรม พร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงขุดลอกทางน้ำธรรมชาติ
  - พื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ การฟื้นฟู ปรับปรุง ขยายคลองลัดและคลองแนวตั้ง โดยฟื้นฟูคลองลัดหลวง คลองลัดจิวราย คลองลัดทรงคะนอง เป็นต้น และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของคลองแนวตั้ง เช่น คลองกราน คลองสามบาท คลองบางน้ำจืด และคลองพระราชมุนตรี รวมทั้งพื้นที่กระเพาะหมูที่สมุทรสาคร เป็นต้น

และขยายพื้นที่ระบายน้ำจากแม่น้ำท่าจีนไปถึงคลองดำเนินสะดวก คลองตาข่า และคลองสุนัขหอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบายน้ำ พื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา

- ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ การเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำของคลองชัยนาท-ป่าสัก และคลองระพีพัฒน์ ด้วยการปรับปรุงเสริมคันป้องกันริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายที่มีอยู่เดิมไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสักถึงเขื่อนพระราม ๖ เป็นต้น
- พื้นที่กรุงเทพมหานคร และทำนบกั้นน้ำของกรุงเทพมหานคร โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ
  - สํารวจขีดความสามารถ และเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันน้ำท่วมของ กทม. โดยการขยายแนวคันกั้นน้ำในเขตพื้นที่ กทม. และปริมณฑล
  - ปรับการบริหารจัดการทั้งในและนอกคันกั้นน้ำ โดยเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำโดยเฉพาะระบบการป้อนน้ำเข้าอุโมงค์ ซึ่งปัจจุบันป้อนน้ำได้เพียงร้อยละ ๔๐ ของศักยภาพอุโมงค์
  - เพิ่มความสามารถระบบสูบน้ำของกรุงเทพมหานครให้รองรับน้ำท่วมที่เกิดจากน้ำหลากได้ด้วย แทนที่จะรองรับน้ำท่วมจากน้ำฝนเพียงอย่างเดียว
  - ปรับทิศทางระบบการสูบน้ำให้เชื่อมโยงระหว่างคลองต่างๆ ลงสู่ทะเลได้อย่างรวดเร็ว
  - เพิ่มประสิทธิภาพการป้อนน้ำเข้าสู่ระบบสูบน้ำหรืออุโมงค์ระบายน้ำ พัฒนาศักยภาพระบบสูบน้ำ บำรุงรักษาสถานีสูบน้ำชายทะเล ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

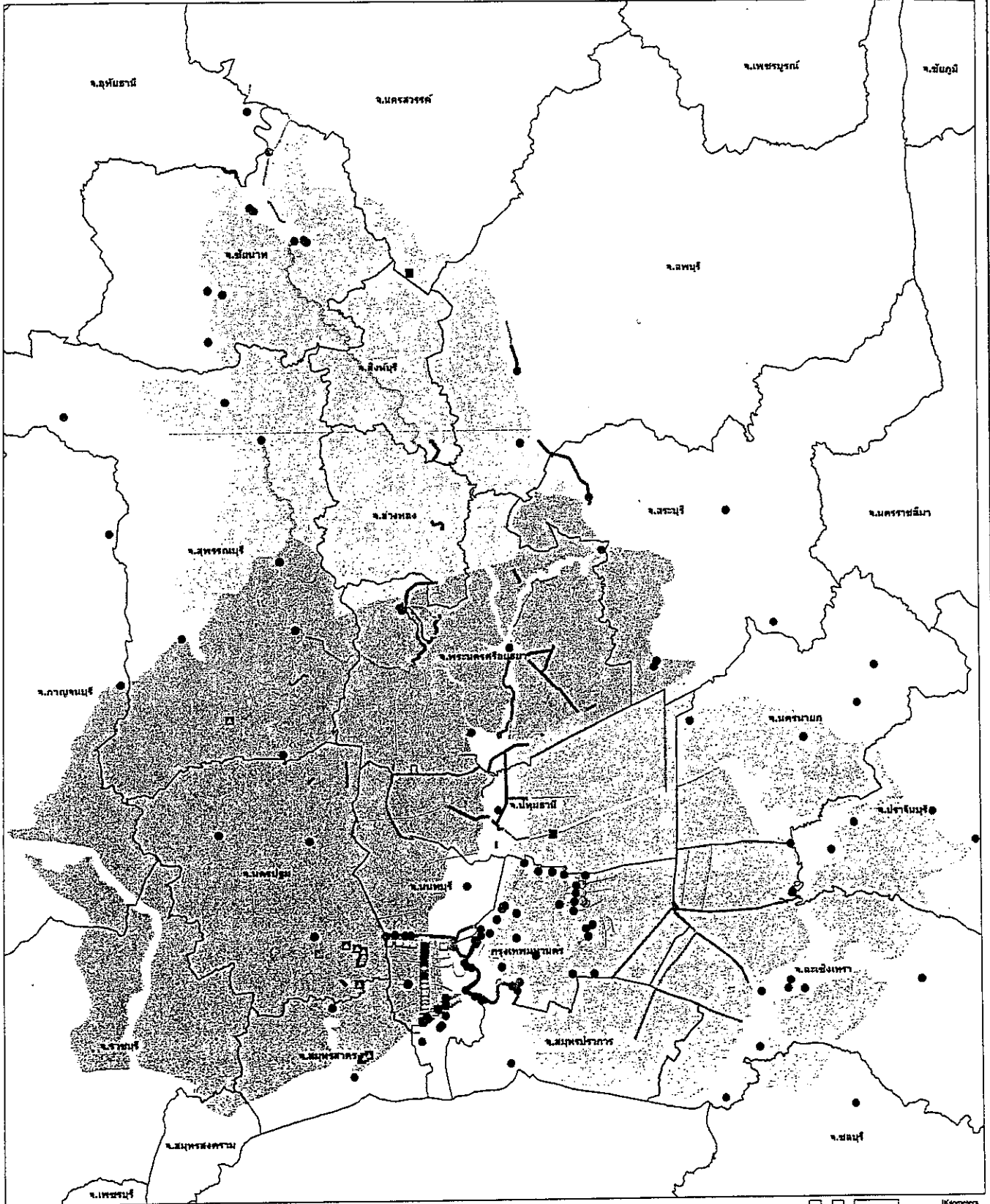
(๔) เสริมคันกั้นน้ำและการดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดยเสริมคันกั้นน้ำตามแนวพระราชดำริ ซึ่งปัจจุบันมีการทรุดตัวไปมาก ทำให้ประสิทธิภาพการป้องกันน้ำท่วมลดลง จำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูโดยด่วน โดยการปรับปรุง ซ่อมแซม และก่อสร้างคันกั้นน้ำตามแนวพระราชดำริเดิม ซึ่งเคยมีพระราชดำริไว้ประมาณปี ๒๕๒๘ เป็นคันดินและต่อมาบางส่วนได้ถูกพัฒนาเป็นแนวถนน เช่น ถนนร่มเกล้า ให้เป็นคันกั้นน้ำแบบถาวร และการปรับปรุงระบบป้องกันพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่

- ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร พิจารณาปรับปรุงแนวคันดินกั้นน้ำตามแนวคลองระพีพัฒน์ คลองรังสิต และเสริมแนวคันกั้นน้ำตามแนวคลองแสนแสบ รวมทั้งขุดลอกและปรับปรุงแนวคันดินในคลองแนวตั้งจนถึงชายทะเล การเสริม ฟื้นฟูคันกั้นน้ำพระราชดำริ และแนวตลิ่งของแม่น้ำเจ้าพระยา ปรับปรุง เสริมคันป้องกันริมแม่น้ำ

แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งโครงการ

สัญลักษณ์

- หน่วยงานดำเนินการ
- กรุงเทพมหานคร
  - ▲ กรมทางหลวง
  - กรมชลประทาน

ประเภทกิจกรรม

- งานติดตั้งเครื่องผลิตคั้นน้ำ เครื่องสูบน้ำ และเครื่องวัดการไหลของน้ำ
- งานก่อสร้าง และเสริมคันกั้นน้ำ
- งานขุดลอกคลอง และวางระบายน้ำ
- งานซ่อมแซม รื้อถอน และบูรณะ

- งานปรับปรุงทางกันน้ำ ประตูระบายน้ำ และสถานีสูบน้ำ
- งานยกระดับคันทาง ผิวทาง ทางเท้า และสะพาน
- งานวางท่อระบายน้ำ
- งานกำจัดวัชพืช

พื้นที่รับน้ำ

- zone 0
- zone 1
- zone 2
- zone 3
- zone 4
- zone 5
- สถานีโทรมาตร
- แนวเขตจังหวัด

0 5 10 20 30 Kilometers

เจ้าพระยาและคลองที่สำคัญ รวมถึงคันล้อมนิคมอุตสาหกรรมให้มีความมั่นคงและมีระดับป้องกันที่ปลอดภัย ใช้มาตรการผังเมืองให้สอดคล้องกับผังเส้นทางน้ำรวมถึงกำหนดระดับความสูงถนนและคันป้องกันอุทกภัย รวมถึงควบคุมถึงการถมที่ดิน เป็นต้น

- ผังตะวันตกของกรุงเทพมหานคร พิจารณาการก่อสร้าง ปรับปรุง และเสริมแนวคันกันน้ำตามแนวคลองพระยาบันลือ คลองพระพิมล คลองมหาสวัสดิ์ การพัฒนาคันกันน้ำและทางระบายน้ำในพื้นที่ อ้อมเกร็ดและบางกรวย โดยเพิ่มประตูน้ำและสถานีสูบ รวมทั้ง คลองชายทะเลเพื่อให้สามารถระบายน้ำลงแก้มลิงมหาชัยได้ รวมทั้ง การพัฒนาคันกันน้ำและทางระบายน้ำในพื้นที่อ้อมเกร็ดและบางกรวย โดยเพิ่มประตูน้ำและสถานีสูบ เป็นต้น

(๕) ปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิมให้เหมาะสมกับปัจจุบัน เช่น พรบ. ชลประทานราษฎร์ พรบ.ชลประทานหลวง พรบ.คูคลอง เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลทางน้ำต่างๆ สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการต่างๆ ได้อย่างทัน่วงที่

๓.๔.๔ แผนงานพัฒนาค้างข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย โดยการพัฒนา ระบบข้อมูล สร้างระบบพยากรณ์ ระบบจัดการแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ต่างๆ และระบบเตือนภัย ที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์

- (๑) เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นในการบริหารจัดการน้ำ เช่น ข้อมูลอุตุนิมวิทยา อุทกวิทยา ระบบสาธารณสุข โภค ภูมิประเทศ ข้อมูลประชากร และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลความสูงอย่างละเอียดของผิวดิน ระดับคันคลอง สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ อยู่ในระบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถนำไปใช้ในแบบจำลองน้ำ แบบจำลองอากาศ และการกำหนดสถานการณ์น้ำ ภายใต้สภาพความแปรปรวนของฝนและปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ได้
- (๒) เพื่อให้มีแบบจำลองด้านน้ำที่มีประสิทธิภาพ สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพน้ำได้อย่างแม่นยำ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ สนับสนุนการติดตามและเตือนภัย วางแผนและการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายุ่งยากและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพและทัน่วงที่
- (๓) เพื่อให้มีระบบเพื่อการติดตามสถานการณ์และเตือนภัยพิบัติที่มีเอกภาพ และบูรณาการ ช่วยให้การตัดสินใจและประมวลผลมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีประสิทธิภาพในการให้คำเตือนกับสาธารณชนได้อย่างทันเวลา และมีความต่อเนื่องในการรายงาน

๒) แนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วยแผนงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

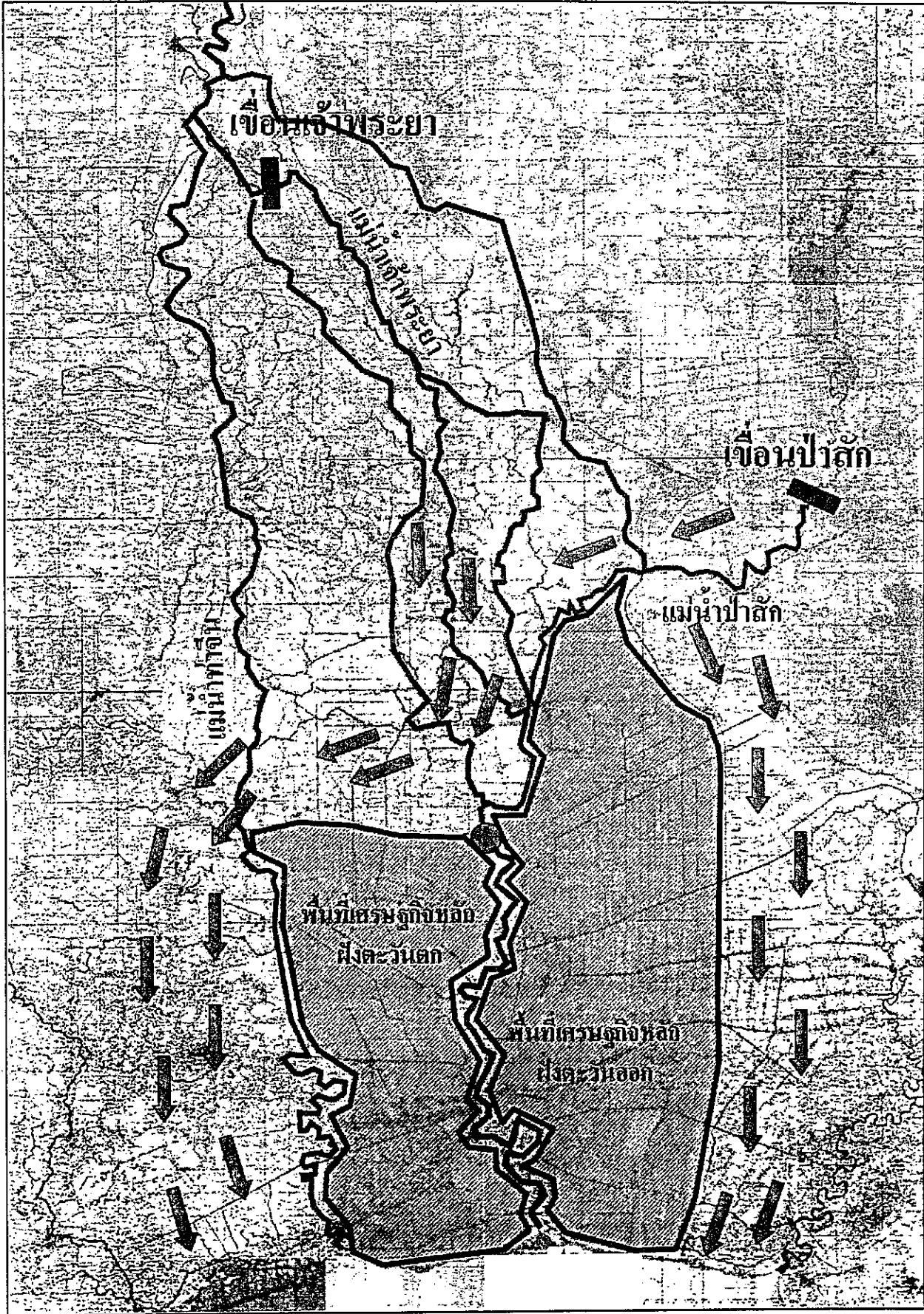
(๑) จัดตั้งศูนย์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านน้ำของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทางอุทุนิยมวิทยา อุทกวิทยา ชั้นข้อมูลภูมิประเทศและภูมิสารสนเทศ ภาพถ่ายจากดาวเทียม รวมทั้งข้อมูลการบริหารจัดการน้ำ โดยการเชื่อมโยงกับหน่วยงานเจ้าของหรือผู้ผลิตข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ระบบข้อมูลน้ำมีความเป็นเอกภาพ ทุกหน่วยงานสามารถใช้ประโยชน์จากคลังข้อมูลได้ และมีความเชื่อถือในการนำไปใช้ในการตัดสินใจและการวางแผนต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยมีกลุ่มกิจกรรมที่สำคัญคือ

- การเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เป็นเจ้าของหรือผู้ผลิตชั้นข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- การจัดทำชั้นข้อมูลสำคัญที่ยังขาดอยู่หรือไม่สมบูรณ์ เช่น ข้อมูลระดับความสูงอย่างละเอียด ข้อมูลการจัดการปากแม่น้ำ (Delta Management) เป็นต้น
- การจัดทำระบบคลังข้อมูลและระบบการให้บริการข้อมูล

(๒) สร้างแบบจำลองด้านการพยากรณ์และระบบเตือนภัย โดยนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้เพื่อประกอบการจัดทำแบบจำลอง รวมทั้งการปรับปรุงเทคนิคในการพยากรณ์เรื่องน้ำ ให้ถูกต้องแม่นยำ

(๓) ปรับปรุงระบบการเตือนภัยของประเทศ ให้เป็นองค์กรที่สามารถติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อสามารถสื่อสารและแจ้งเตือนภัยด้านน้ำท่วมและภัยแล้งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ ได้อย่างแม่นยำ ทันทต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับข้อเท็จจริง

- ปรับปรุงและเพิ่มสถานีโทรมาตรเตือนภัยในลำน้ำสำคัญ โดยการปรับปรุงสถานีเดิมให้เสถียรและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการติดตั้งสถานีโทรมาตรวัดระดับน้ำอัตโนมัติเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามสถานการณ์ และแจ้งเตือนภัยในเบื้องต้นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ติดตั้งระบบโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ที่ประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำต่างๆ รวมทั้งมีระบบเปิดปิดประตูน้ำระยะไกล (Auto Gate) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการติดตามและสั่งการการระบายน้ำจากส่วนกลาง (Control room)

รูปที่ ๙ ทางน้ำหลาก (Floodway) ของลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง

- การเพิ่มประสิทธิภาพระบบดาวเทียมและภูมิสารสนเทศเพื่อการติดตามสถานการณ์น้ำของประเทศ เพื่อให้สามารถรองรับดาวเทียมระบบต่างๆ ได้มากขึ้น
- ปรับปรุงองค์กรและพัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัย เพื่อให้เป็นแม่ข่ายในการเตือนภัยให้แก่งาน และประชาชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งด้านภัยน้ำท่วม และฝนแล้ง ที่ทันต่อเหตุการณ์รวมทั้งเป็นช่องทางในการสื่อสารเพื่อ สร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยอาศัยนักรข้อมูลต่างๆ จากศูนย์ข้อมูลน้ำแห่งชาติข้อมูลการติดตามสถานการณ์น้ำและการระบายน้ำแบบ real-time ที่ได้จัดตั้งขึ้น และผลการคาดการณ์ โดยใช้แบบจำลองเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในการเตือนภัย และ วิเคราะห์ความเสี่ยงตามสถานการณ์น้ำ สภาพภูมิอากาศและ ลักษณะภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่

๓.๔.๕ แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เพื่อให้มีความสามารถในการเตรียมพร้อมป้องกันบรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยการพัฒนาระบบป้องกัน บรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญ พัฒนาระบบการเจรจากับผู้ได้รับผลกระทบ และจัดให้มีระบบการสร้างคลังเครื่องมือ รวมถึงจัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบระบบป้องกันที่ดำเนินการโดยเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- ๑) วัตถุประสงค์ เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่สำคัญ เช่น แหล่งชุมชน นิคมอุตสาหกรรม แหล่งมรดกวัฒนธรรม หรือเป็นพื้นที่สำคัญในภาพรวม เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ฯลฯ ให้มีความสามารถในการป้องกัน บรรเทาปัญหาอุทกภัย รวมทั้งให้มีความสามารถในการเตรียมพร้อมและรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอุทกภัย โดยในแต่ละพื้นที่เสี่ยงจะต้องมีการกำหนดมาตรการที่ใช้สิ่งก่อสร้างและไม่ใช้สิ่งก่อสร้างที่แตกต่างกันไป ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเผชิญเหตุเป็นรายพื้นที่ โดยดำเนินการเสริมกับแผนฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิม หรือตามโครงการที่วางไว้แล้ว เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
- ๒) แนวทางการดำเนินงาน ในการจัดทำแผนลดความเสี่ยงของพื้นที่เขตเมือง จะให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันน้ำเข้าสู่ระบบการสูบน้ำ หรืออุโมงค์ระบายน้ำรวมทั้งการฟื้นฟูคลองลัด คันกั้นน้ำพระราชดำริ และคันกั้นน้ำริมตลิ่งของแม่น้ำเจ้าพระยา ขณะที่พื้นที่เขตรอบเมืองจะให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูคลองลัด คลองแนวตั้ง คันกั้นน้ำพระราชดำริ และคันกั้นน้ำริมตลิ่งของแม่น้ำเจ้าพระยา ตลอดจนการพัฒนาทางระบายน้ำหลาก (Flood way) และพัฒนาศักยภาพคลองและระบบสูบน้ำ สำหรับพื้นที่เขตอุตสาหกรรม จะให้ความสำคัญกับระบบระบายน้ำ/น้ำเสีย และเสริมคันกั้นน้ำ เป็นต้น แนวทางการดำเนินงานประกอบด้วยแผนงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- (๑) พัฒนาระบบป้องกัน บรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญต่าง ๆ เช่น แหล่งชุมชน นิคมอุตสาหกรรม มีระบบการป้องกันอุทกภัยที่ดี เพื่อเสริมกับแผนฟื้นฟูและปรับปรุงสิ่งก่อสร้างเดิม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง และชุมชนสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์ในระบบป้องกัน อย่างเพียงพอ ทั้งนี้ จำเป็นจะต้องมีระบบการแก้ไขปัญหาการขัดแย้ง (Conflict resolution)
- (๒) พัฒนาระบบการเจรจากับชุมชนผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อสร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับสถานการณ์อุทกภัย รวมทั้งจัดให้มีแผนปฏิบัติการแบบบูรณาการ ของแต่ละหน่วยงานทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังเหตุการณ์ มีแผน อพยพเมื่อเกิดอุทกภัยอย่างเป็นระบบและทันต่อเหตุการณ์ และจัดเตรียม ศูนย์อพยพอย่างเพียงพอ และมีแผนช่วยเหลือพื้นที่ผู้ได้รับผลกระทบและ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทั้งในระหว่างเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ
- (๓) ให้มีระบบการสร้างคลังเครื่องมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่ ให้เพียงพอ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่จำเป็นได้ทันต่อเหตุการณ์
- (๔) จัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบระบบป้องกันที่ดำเนินการโดยเอกชน เพื่อป้องกันผลกระทบต่อชุมชนโดยรอบ และระบบการป้องกันน้ำท่วม ในภาพรวม
- (๕) จัดเตรียมแผนคมนาคมเมื่อเกิดอุทกภัย เพื่อให้ประชาชนสามารถ มีทางเลือกในการเดินทางได้เหมาะสมกับสถานการณ์
- (๖) จัดให้มีระบบการแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียจากน้ำท่วมขัง เพื่อลดความ เด็ดร้อนให้แก่ประชาชน
- (๗) ปรับปรุงเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อลดปัญหาอุทกภัย อาทิ ปัญหาการถมดิน การรुक้าทางน้ำ
- (๘) จัดทำแผนช่วยเหลือ พื้นที่ผู้ได้รับผลกระทบและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งในระหว่างเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ โดยมีการปรับปรุงแผนป้องกันและ บรรเทาภัย มีการกำหนดกระบวนการบรรเทาภัยอย่างเป็นระบบ ตลอดจน มีการฝึกอบรมและซักซ้อมภาคสนาม (Drill) เพื่อพร้อมรับสถานการณ์
- (๙) กำหนดแนวทางสำหรับสิ่งก่อสร้าง (Guideline) เพื่อให้เป็นไปตาม มาตรฐาน

๓.๔.๖ แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก การใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ โดยกำหนดพื้นที่รับน้ำนองในเขตเจ้าพระยาตอนบนและ เจ้าพระยาตอนล่าง ฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่รับน้ำนองเพื่อใช้เป็นพื้นที่ชะลอน้ำหลากในภาวะวิกฤติ และจัดทำแผนการผันน้ำลงสู่พื้นที่รับน้ำนอง ร่วมกับการ กำหนดมาตรการลดความเสี่ยงความเสียหายเป็นกรณีพิเศษสำหรับพื้นที่ที่ถูกกำหนด

เป็นพื้นที่รับน้ำนอง โดยแผนการดำเนินงานมีวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์

- (๑) เพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากอุทกภัยในพื้นที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยา กรุงเทพฯและปริมณฑล
- (๒) เพื่อสนับสนุนแผนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เสี่ยงตลอดบริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยา กรุงเทพฯและปริมณฑล
- (๓) เพื่อสามารถปรับรูปแบบการเกษตรและการใช้พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่รับน้ำนองได้อย่างเป็นระบบ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกำหนดให้เป็นเขตพื้นที่รับน้ำนองอย่างเหมาะสม

๒) แนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วยแผนงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- (๑) กำหนดพื้นที่รับน้ำนองในเขตเจ้าพระยาตอนบนและเจ้าพระยาตอนล่าง ตั้งแต่เขื่อนหลัก ในพื้นที่ภาคเหนือ ตลอดจนสองฝั่งของลุ่มน้ำเจ้าพระยา ที่สามารถใช้เป็นพื้นที่รับน้ำนองได้
- (๒) พื้นฟูและพัฒนาพื้นที่รับน้ำนองเพื่อใช้เป็นพื้นที่แก้มลิงธรรมชาติและชะลอน้ำหลากในภาวะวิกฤต ได้แก่ บริเวณบึงบอระเพ็ด บึงสีไฟ ซึ่งปัจจุบันสภาพเสื่อมโทรมมาก จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูและเชื่อมต่อกับแม่น้ำ รวมทั้งพัฒนาการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ให้เกิดความสมดุล ขณะที่พื้นที่ลุ่มต่ำตามธรรมชาติซึ่งเกิดน้ำท่วมซ้ำซากเป็นประจำทุกปีในเขตเกษตรชลประทานภาคกลางที่สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่รับน้ำได้ เช่น ทุ่งท่าร้าง ทุ่งเชียงราก ทุ่งบางกลุ่ม เป็นต้น
- (๓) จัดทำแผนการผันน้ำลงสู่พื้นที่รับน้ำนอง โดยการปรับตัวของระบบการเพาะปลูกพืช/การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยยึดหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ให้มีระยะเวลาที่สอดคล้องกับการทิ้งน้ำ การตั้งงบประมาณสนับสนุนสำหรับการจ่ายเป็นค่าชดเชยความเสียหายอย่างเหมาะสม รวมทั้งเสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เกิดความอยู่ดีมีสุขและความมั่นคงแก่เกษตรกร รวมถึงความมั่นใจและความมั่นคงของประชาสังคมเมือง และเศรษฐกิจของประเทศควบคู่กันไป
- (๔) กำหนดมาตรการชดเชยความเสียหายเป็นกรณีพิเศษสำหรับพื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่รับน้ำ โดยให้หน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดพื้นที่รับน้ำเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการด้านการชดเชย ทั้งนี้ ควรจะเป็นการชดเชยในส่วนของรายได้ที่ขาดหายไป ไม่ใช่เป็นการชดเชยส่วนต่าง ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถดำเนินการบริหารจัดการได้อย่างเบ็ดเสร็จ รวมทั้งสนับสนุนการ

ประกอบอาชีพเพื่อการอยู่ดีกินดีของผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งด้านปัจจัยการผลิต และด้านการตลาด

๓.๔.๗ แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์ เพื่อให้มีองค์กรบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ที่สามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลันในยามวิกฤติ ในลักษณะ Single command ในภาวะฉุกเฉินหรือเมื่อเกิดอุทกภัยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

๒) แนวทางการดำเนินงาน

(๑) ในระยะเร่งด่วนให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจ โดยมีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานและมีรัฐมนตรีและปลัดกระทรวงจากหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยในปี ๒๕๕๕ โดยมีหน้าที่ ติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วนที่หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย สั่งการในลักษณะ Single command ในภาวะฉุกเฉินหรือเมื่อเกิดอุทกภัย กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้เกิดเอกภาพในการแก้ปัญหาอุทกภัยในระยะเร่งด่วนตามแผน ตั้งแต่การบริหารจัดการเขื่อนหลัก การปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้าง เช่น การบริหารจัดการอาคารระบายน้ำ การดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ การจัดการด้านเครื่องมือ/เครื่องจักร อุปกรณ์ (Reserve forces) เพื่อรับมือกับภาวะฉุกเฉิน และสามารถสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศแบบบูรณาการเป็นการถาวร เพื่อบริหารจัดการน้ำให้เป็นเอกภาพ มีลักษณะเป็น Single Command ในภาวะฉุกเฉินหรือเมื่อเกิดอุทกภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔.๘ แผนงานสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์ เพื่อให้การบริหารจัดการในการแก้ปัญหาอุทกภัย รวมถึงภัยพิบัติขนาดใหญ่อื่น ๆ ของภาครัฐ และภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ประชาชน ทั้งในและนอกพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบด้วยดีและสามารถรับมือกับภัยพิบัติได้อย่างเหมาะสม

๒) แนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(๑) รณรงค์ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ ประชาชน และเอกชน เพื่อให้เกิดความตระหนัก สร้างองค์ความรู้

สร้างความเข้มแข็ง สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ ประชาชน และเอกชน

- (๒) พัฒนาขีดความสามารถ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ เช่น คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา องค์กรผู้ใช้น้ำ อปท.
- (๓) ฝึกอบรมราษฎร อาสาสมัคร รวมทั้งจัดให้มีการฝึกซ้อม รับมือเมื่อเกิดภัย พิบัติต่างๆ
- (๔) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งผ่านพับ วิทยุ โทรทัศน์ที่ตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะ หอกระจายข่าว เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ และรับรู้ถึงความก้าวหน้าของภาครัฐเกี่ยวกับ แผนงานการบริหารจัดการน้ำ
- (๕) ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน สำหรับให้คณะกรรมการด้านการบริหารจัดการ ในด้านต่างๆ ใช้เป็นหลักปฏิบัติในการบริหารจัดการ อาทิ คณะกรรมการจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตร หรือคณะกรรมการบริหารจัดการสาธารณสุข หรือคณะกรรมการผจญอุทกภัย ให้สามารถดำเนินงาน เพื่อการแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และมีบทบาทในการทำงานมากขึ้น

๔. แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาอุทกภัยระยะเร่งด่วน

แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาอุทกภัยระยะเร่งด่วน ประกอบด้วย ๖ แผนหลัก ได้แก่ แผนงานบริหารจัดการ เชื้อนเก็บน้ำหลักและการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุง ประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้แล้ว แผนงานพัฒนาลังข้อมูล ระบบพยากรณ์และเตือน ภัย แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับ ผลกระทบจากการใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ และแผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ โดยแผนงาน ภายใต้อำนาจปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีดังนี้

- ๔.๑ แผนงานบริหารจัดการเชื้อนเก็บน้ำหลัก และจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี
- ๔.๑.๑ เป้าประสงค์ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการน้ำของประเทศและในเชื้อนสำคัญ ให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มขีดความสามารถป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย ที่จะเกิดขึ้นในแต่ละปี
- ๔.๑.๒ วิธีการดำเนินงาน จัดทำแผนการบริหารจัดการเชื้อนเก็บน้ำหลัก และแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี ๒๕๕๕
- ๔.๑.๓ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก กรมชลประทาน
- ๔.๑.๔ หน่วยงานร่วมดำเนินการ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะอนุกรรมการติดตามและวิเคราะห์ แนวโน้มสถานการณ์น้ำ และคณะกรรมการ กยน.

- ๔.๑.๕ ระยะเวลาดำเนินการ รายงานความคืบหน้าต่อที่ประชุมคณะกรรมการ กย.น. ภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๕
- ๔.๒ แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้
- ๔.๒.๑ เป้าประสงค์ เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยการซ่อมแซม ปรับปรุงเตรียมความพร้อม อาคาร สิ่งก่อสร้างและอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น อาคารบังคับน้ำ คันป้องกันน้ำ ระบบระบายน้ำต่างๆ ได้แก่ ท่อ คลอง ประตูระบายน้ำ และสถานีสูบน้ำ โดยมีการจัดลำดับความสำคัญเชิงพื้นที่/จังหวัด (area based) ความเสี่ยงภัยและสอดคล้องกับหลักวิชาการ
- ๔.๒.๒ วิธีการดำเนินงาน ในการดำเนินการฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยนั้น คณะอนุกรรมการด้านการวางแผนและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาระยะเร่งด่วนได้กำหนดแผนงาน และงบประมาณไว้ ประกอบด้วย ๗ หน่วยงาน ๓๒ งาน วงเงิน ๑๗,๑๒๖.๐๕ ล้านบาท แบ่งเป็น ปี ๒๕๕๕ วงเงิน ๑๒,๖๑๐.๓๕ ล้านบาท และปี ๒๕๕๖ วงเงิน ๔,๕๑๕.๗๐ ล้านบาท โดยสรุป ดังนี้
- ๑) ปรับปรุงคันกันน้ำ อาคารบังคับน้ำ ระบบระบายน้ำ ให้มีประสิทธิภาพ ในพื้นที่ทั่วไป ที่เน้นการปรับปรุง ซ่อมแซม และก่อสร้างอาคารบังคับน้ำเดิม รวมทั้งระบบระบายน้ำหรือก่อสร้างใหม่เพื่อเสริมประสิทธิภาพของโครงข่ายระบบระบายน้ำ ทั้งนี้มีเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และภาคกลาง โดยเพิ่มประสิทธิภาพทางระบายน้ำของคูน้ำทั้ง ๒ ข้างทาง ยกกระตือรือร้นทางหลวงและทางหลวงชนบทบางสายเป็นคันกันน้ำ งานซ่อมแนวป้องกันแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางกอกน้อย และคลองมหาสวัสดิ์ และงานซ่อมแซมอาคารบังคับน้ำที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งประกอบด้วย ๘ งาน วงเงิน ๑๑,๕๗๘.๕๒ ล้านบาท แบ่งเป็น ปี ๒๕๕๕ วงเงิน ๗,๐๖๒.๘๒ ล้านบาท และปี ๒๕๕๖ วงเงิน ๔,๕๑๕.๗ ล้านบาท ดังนี้
    - (๑) งานป้องกันน้ำล้นจากแม่น้ำ/ปรับปรุงคันกันน้ำ วงเงิน ๔,๔๖๒.๔๗ ล้านบาท แบ่งเป็น ปี ๒๕๕๕ วงเงิน ๒,๖๑๗.๗๗ ล้านบาท และปี ๒๕๕๖ วงเงิน ๑,๘๔๔.๗ ล้านบาท
    - (๒) งานเพิ่มประสิทธิภาพ : ปรับปรุงอาคาร/ขุดลอก/เครื่องสูบน้ำ/ขยะ/เครื่องจักร วงเงิน ๔,๑๑๖.๐๕ ล้านบาท แบ่งเป็น ปี ๒๕๕๕ วงเงิน ๓,๐๗๕.๖๕ ล้านบาท และปี ๒๕๕๖ วงเงิน ๑,๐๔๐.๔๐ ล้านบาท
    - (๓) งานระบบเสริมในพื้นที่เศรษฐกิจ (นิคมอุตสาหกรรม) วงเงิน ๑,๘๘๓ ล้านบาท แบ่งเป็น ปี ๒๕๕๕ วงเงิน ๓๒๗ ล้านบาท และปี ๒๕๕๖ วงเงิน ๑,๕๕๖ ล้านบาท
    - (๔) งานเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ/เตือนภัย : โทรมাত্রและจัดทำค่าระดับคันกันน้ำ วงเงิน ๕๘๐ ล้านบาท

- (๕) งานซ่อมแนวป้องกันแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางกอกน้อย และคลองมหาสวัสดิ์ จำนวน ๕ จุด วงเงิน ๑๑๓.๔ ล้านบาท
- (๖) งานยกระดับถนนสาย อย. ๒๐๔๕ แยก ทล.๓๒-แยก ทล.๓๐๕๖ วงเงิน ๒๘๙ ล้านบาท
- (๗) งานยกระดับถนนสาย อย. ๓๐๑๓ แยก ทล.๓๔๗-นครหลวง วงเงิน ๕๐ ล้านบาท
- (๘) งานก่อสร้างถนนเพื่อเป็นคันกั้นน้ำแพคตอรีแลนด์วังน้อย วงเงิน ๑๐ ล้านบาท
- ๒) ปรับปรุงทางระบายน้ำ ขุดคลอง ขจัดสิ่งกีดขวางในคูคลอง และทางระบายน้ำ ที่เน้นการปรับปรุงคูคลองและทำความสะอาดทางน้ำสาธารณะในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล ขุดลอกคลองใต้สะพานรถไฟข้ามคลอง ขุดลอกท่อลอดทางรถไฟสายเหนือ และขุดลอกคลองยืมทางรถไฟที่ชาวบ้านถมทิ้งและกำจัดวัชพืชที่ขึ้นคลุมทั้งหมด ขุดลอกคลองส่งน้ำในเขตพื้นที่ชลประทานของภาคกลาง รวมถึงบริเวณสันดอนปากแม่น้ำเจ้าพระยา และปากแม่น้ำท่าจีน ซึ่งประกอบด้วย ๑๕ งาน วงเงิน ๑,๖๙๕.๒๗ ล้านบาท ดังนี้
- (๑) งานขุดลอกคลอง จำนวน ๒๙ คลอง วงเงิน ๖๗.๘๒ ล้านบาท
- (๒) งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร วงเงิน ๑๘๘.๑ ล้านบาท
- (๓) งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่นครปฐม วงเงิน ๓๓.๖ ล้านบาท
- (๔) งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่นนทบุรี วงเงิน ๒๔๐ ล้านบาท
- (๕) งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่ปทุมธานี วงเงิน ๕๒๕ ล้านบาท
- (๖) งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่สมุทรสาคร วงเงิน ๓๐ ล้านบาท
- (๗) งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่สิงห์บุรี วงเงิน ๑๖.๕ ล้านบาท
- (๘) งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่สุพรรณบุรี วงเงิน ๓.๖ ล้านบาท
- (๙) งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่พระนครศรีอยุธยา วงเงิน ๑๔๒ ล้านบาท
- (๑๐) งานขุดลอกคลองใต้สะพานรถไฟ ที่ กม.๒๔+๕๔๑ สายเหนือ วงเงิน ๐.๑๘ ล้านบาท
- (๑๑) งานขุดลอกคลองใต้สะพานรถไฟข้ามคลอง จำนวน ๙ แห่ง สายตะวันออก วงเงิน ๖.๗๒๔ ล้านบาท
- (๑๒) งานขยายและก่อสร้างสะพานรถไฟข้ามคลอง จำนวน ๔ แห่ง สายวงเวียนใหญ่-มหาชัย วงเงิน ๗๑.๖๘ ล้านบาท

- (๑๓) งานขุดลอกคลองยืมทางรถไฟ ที่ชาวบ้านถมทิ้ง และวัชพืชขึ้นคลุมทั้งหมด
วงเงิน ๙๒.๘๗ ล้านบาท
- (๑๔) งานโครงการขุดลอกคลองสันดอนปากแม่น้ำเจ้าพระยา วงเงิน ๑๔๔ ล้านบาท
- (๑๕) งานโครงการขุดลอกคลองสันดอนปากแม่น้ำท่าจีน วงเงิน ๑๓๓.๒ ล้านบาท
- ๓) เพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำและบริหารจัดการน้ำหลากในพื้นที่เฉพาะ
ที่มีแผนการดำเนินการหรือมีระบบบริหารจัดการน้ำเดิม โครงการพัฒนาพื้นที่
ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพื้นที่แก้มลิงทุ่งรังสิต งานติดตั้งเครื่องผลักดันน้ำดีเซล
งานติดตั้งเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าชนิดจุ่ม งานเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำ งานติดตั้ง
เครื่องวัดอัตราการไหลของน้ำ ซึ่งประกอบด้วย ๘ งาน วงเงิน ๒,๙๘๔.๐๕
ล้านบาท ดังนี้
- (๑) งานติดตั้งเครื่องผลักดันน้ำไฟฟ้าแรงดันสูง จำนวน ๒๕ เครื่อง วงเงิน
๖๕.๗๕ ล้านบาท
- (๒) งานติดตั้งเครื่องผลักดันน้ำดีเซล จำนวน ๓๕ เครื่อง วงเงิน ๑๒๒.๕
ล้านบาท
- (๓) งานติดตั้งเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าชนิดจุ่ม จำนวน ๔๒ เครื่อง วงเงิน ๒๖๒.๑๔
ล้านบาท
- (๔) งานเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำ วงเงิน ๔๔๒.๑๖๕ ล้านบาท
- (๕) งานติดตั้งเครื่องวัดอัตราการไหลของน้ำ จำนวน ๑๕ คลอง วงเงิน ๒๒.๕
ล้านบาท
- (๖) งานเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในพื้นที่ปทุมธานี-แก้มลิงพื้นที่รอบ
นิคมอุตสาหกรรม วงเงิน ๑๗๐ ล้านบาท
- (๗) งานเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในพื้นที่พระนครศรีอยุธยา-แก้มลิงพื้นที่
รอบนิคมอุตสาหกรรม วงเงิน ๑,๗๐๐ ล้านบาท
- (๘) งานการพัฒนาพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพื้นที่แก้มลิงทุ่งรังสิต วงเงิน
๙ ล้านบาท
- ๔) เสริมคันกันน้ำและการดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดยเสริมคันกันน้ำ
ตามแนวพระราชดำริ ซึ่งปัจจุบันมีการทรุดตัวไปมาก ทำให้ประสิทธิภาพ
การป้องกันน้ำท่วมลดลง จำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูโดยด่วน รวมถึงคันกันพระราชดำริ
ด้านตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย ๑ งาน ได้แก่ งานเสริมคันแม่น้ำเจ้าพระยา
คลองบางกอกน้อย คลองมหาสวัสดิ์ และคันกันน้ำพระราชดำริด้านตะวันออก
วงเงิน ๘๖๘.๒ ล้านบาท

- (๑) หน่วยงานรับผิดชอบ คณะอนุกรรมการด้านการวางแผนและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาระยะเร่งด่วน
- (๒) หน่วยงานร่วมดำเนินการ กรมชลประทาน กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท กรมเจ้าท่า กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และการรถไฟแห่งประเทศไทย
- (๓) ระยะเวลาดำเนินการ มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อเสนอคณะกรรมการ กยน. และคณะรัฐมนตรีพิจารณา ภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๕

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการซ่อมแซมอาคารชลประทาน และระบบชลประทาน ของกรมชลประทานไปแล้วบางส่วนแล้ว สรุปได้ดังนี้

- ครั้งที่ ๑ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ได้อนุมัติหลักการแผนงานซ่อมแซมอาคารหัวงานของเขื่อน อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ ซ่อมแซมคลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ อาคารบังคับน้ำ คันกั้นน้ำ ของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในกรอบวงเงิน ๑,๑๖๐.๑๒ ล้านบาท และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ประธานกรรมการเพื่อความช่วยเหลือ พี่นฟู เยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย (กพย.) ได้เห็นชอบผลการพิจารณาแผนงานดังกล่าวร่วมกันของสำนักงานงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุมัติเงินงบประมาณการฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยสำหรับโครงการที่ดำเนินการได้ทันทีภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๕ (เพิ่มเติม) จำนวน ๕๕๑ รายการ เป็นเงิน ๑,๑๔๒.๖๒ ล้านบาท เพื่อดำเนินการซ่อมแซมอาคารชลประทาน และระบบชลประทาน (อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ และอาคารบังคับน้ำ) ที่ได้รับความเสียหายให้กลับสู่สภาพเดิมพร้อมใช้งาน และให้กรมชลประทานดำเนินการต่อไปได้
- ครั้งที่ ๒ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา หลังจากผ่านการพิจารณาจาก กพย. แล้ว เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๕ ที่มีมติเห็นชอบแผนงาน/โครงการให้ความช่วยเหลือ พี่นฟู เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ของกรมชลประทาน ตามโครงการซ่อมแซมอาคารหัวงาน (เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ) ซ่อมแซมคลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ อาคารบังคับน้ำและระบบชลประทานอื่นๆ จำนวน ๙๙๖ รายการ วงเงิน ๒,๙๔๗.๕๗ ล้านบาท

หน่วยงานร่วมดำเนินการ การพัฒนาและจัดตั้งคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ มอบหมายให้นายปลอดประสพ สุรัสวดี เป็นเจ้าภาพ ร่วมกับกรมแผนที่ทหาร องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งประเทศไทย (JICA) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ นาย รอยล จิตรดอน

การปรับปรุงแบบจำลองด้านน้ำเพื่อการพยากรณ์ มอบหมายให้กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับบริษัทที่ปรึกษาหรือสถาบันการศึกษา

การปรับปรุงระบบการเตือนภัยของประเทศ มอบหมาย นายปลอดประสพ สุรัสวดี ทารือกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ)

ระยะเวลาดำเนินการ แผนการพัฒนาและจัดตั้งคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ แล้วเสร็จภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๕

แผนการปรับปรุงแบบจำลองด้านน้ำเพื่อการพยากรณ์ และแผนการปรับปรุงระบบการเตือนภัยของประเทศ ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕

๔.๔ แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่

๔.๔.๑ เป้าประสงค์ เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่สำคัญ เช่น แหล่งชุมชน นิคมอุตสาหกรรม แหล่งมรดกวัฒนธรรม หรือเป็นพื้นที่สำคัญในภาพรวม เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ฯลฯ ให้มีความสามารถในการป้องกัน บรรเทาปัญหาอุทกภัย รวมทั้งการเตรียมพร้อมรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอุทกภัย

๔.๔.๒ วิธีการดำเนินงาน ดำเนินงานใน ๒ ด้าน ซึ่งมีแผนการปฏิบัติงาน ดังนี้

๔.๔.๓ บูรณาการแผนการดำเนินงานและจัดทำข้อเสนอแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม และพื้นที่เมือง

๔.๔.๔ ปรับปรุงแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งอาจแบ่งเป็นแผนความช่วยเหลือเบื้องต้น แผนบรรเทาความเสียหาย และแผนบริหารจัดการน้ำท่วมและน้ำเสีย ทั้งนี้ สามารถพิจารณาจัดจ้างที่ปรึกษาระดับมืออาชีพให้ทำการศึกษารายละเอียดของข้อเสนอแผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ได้

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงกลาโหม

- หน่วยงานร่วมดำเนินการ กระทรวงอุตสาหกรรม กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่เสี่ยง
- ระยะเวลาดำเนินการ จัดทำแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่และการปรับปรุงแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕
- ๔.๕ แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและมาตรการเยียวยา
- ๔.๕.๑ เป้าประสงค์ เพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอุทกภัย และสนับสนุนแผนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เสี่ยงตลอดบริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยา กรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมทั้ง สามารถปรับรูปแบบการเกษตรและการใช้พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่รับน้ำนองได้อย่างเป็นระบบ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกำหนดให้เป็นเขตพื้นที่รับน้ำนองอย่างเหมาะสม
- ๔.๕.๒ วิธีการดำเนินงาน ให้บูรณาการการจัดทำแผนงานการกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและมาตรการเยียวยา
- ๔.๕.๓ หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๔.๕.๔ หน่วยงานร่วมดำเนินการ กระทรวงมหาดไทย
- ๔.๕.๕ ระยะเวลาดำเนินการ จัดทำแผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและมาตรการเยียวยาให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕
- ๔.๖ แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ
- ๔.๖.๑ เป้าประสงค์ เพื่อให้มีองค์กรบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ และมีลักษณะเป็น Single Command Authority สามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลันในยามวิกฤติ และสามารถดำเนินการตามแผนบริหารจัดการน้ำระยะเร่งด่วนและระยะยาว
- ๔.๖.๒ วิธีการดำเนินงาน จัดการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการ กยน. และคณะกรรมการ กยอ. เพื่อจัดทำข้อเสนอแผนงานการปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ และให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อติดตามการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน คณะทำงานประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปลัดกระทรวงคมนาคม โดยมีสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ส.กยน.) เป็นฝ่ายเลขานุการ
- ๔.๖.๓ หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔.๖.๔ หน่วยงานร่วมดำเนินการ คณะกรรมการ กยน. คณะกรรมการ กยอ. กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงคมนาคม และ ส.กยน.

๔.๖.๕ ระยะเวลาดำเนินการ มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดโครงการ เพื่อเสนอคณะกรรมการ กยน. และคณะรัฐมนตรีพิจารณา ภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๕

๕. ร่างแผนปฏิบัติการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา)

๕.๑ แนวคิด

การบริหารจัดการน้ำทั้งประเทศจำเป็นต้องดำเนินการในระดับลุ่มน้ำและครอบคลุมทุกลุ่มน้ำ ในประเทศทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนและมีการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำทั้งในระยะสั้นและระยะยาวและแผนปฏิบัติการเร่งด่วน เพื่อรองรับปัญหาอุทกภัยที่อาจเกิดขึ้น โดยมีแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขอุทกภัยในแต่ละระดับดังนี้

๕.๑.๑ พื้นที่ต้นน้ำ ให้ความสำคัญกับแนวทางด้านการชะลอน้ำ ด้วยการเก็บกักน้ำในช่วงน้ำหลากด้วยการสร้างฝายชะลอน้ำ เขื่อนเก็บกักน้ำ รวมทั้งการปลูกหญ้าแฝก เพื่อดูดซับน้ำ และชะลอความเร็วของน้ำไม่ให้ไหลบ่าอย่างรุนแรงเข้าสู่พื้นที่ตอนล่าง รวมทั้งยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ป่าต้นน้ำและเป็นการป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ตลอดจนช่วยป้องกันดินถล่ม

๕.๑.๒ พื้นที่กลางน้ำ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำ เพื่อป้องกันความเสียหายอันเนื่องมาจากอุทกภัยให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ด้วยการประยุกต์ใช้แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ในการบริหารจัดการ ร่วมกับการบริหารจัดการประตูระบายน้ำเพื่อเปิด-ปิด และระบายน้ำตลอดแนวพื้นที่กลางน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทำแนวคลองกันน้ำในบริเวณพื้นที่สำคัญและเขตเศรษฐกิจ อาทิ โรงพยาบาล โบราณสถานและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ

๕.๑.๓ พื้นที่ปลายน้ำ ให้ความสำคัญกับการเร่งระบายน้ำและการผลักดันน้ำ โดยการเร่งแก้ไขอุปสรรคในการระบายน้ำ ได้แก่ ถนน สิ่งก่อสร้างในลำน้ำที่ขวางการระบายน้ำ รวมถึงการกำจัดวัชพืชน้ำและผักตบชวา เป็นต้น ร่วมกับการติดตั้งอุปกรณ์และเครื่องผลักดันน้ำออกสู่ทะเล

๕.๒ วัตถุประสงค์

๕.๒.๑. เพื่อป้องกัน บรรเทา และลดความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอุทกภัยขนาดกลางถึงขนาดใหญ่

๕.๒.๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเตือนภัย และการบริหารจัดการในยามคับขัน

๕.๒.๓. เพื่อสร้างความมั่นใจ ความมั่นคง เพิ่มรายได้ ในการดำรงชีวิตของเกษตรกร สังคมเมือง และเศรษฐกิจของประเทศ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดิน และป่าไม้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน

๕.๓ เป้าหมายและแนวทางการดำเนินการ

การดำเนินงานเพื่อแก้ไขและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะรัฐบาลได้ดำเนินการภายใต้คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ หรือ กยน. ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน รวมถึงแนวทางและพื้นที่ดำเนินการ ดังนี้

๕.๓.๑. เป้าหมาย

- ๑) **ระยะสั้น** ได้แก่ การลดระดับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากอุทกภัยปี ๒๕๕๕ และการป้องกันการเกิดปัญหาอุทกภัยเช่นในปี ๒๕๕๔ หรือหากเกิดอุทกภัยจะต้องให้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมน้อยที่สุด
- ๒) **ระยะยาว** ได้แก่ การปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการและยั่งยืน เพื่อสร้างความมั่นคง เพิ่มรายได้ ในการดำรงชีวิตของเกษตรกร สังคมเมือง และเศรษฐกิจของประเทศ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดิน และป่าไม้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน

๕.๓.๒. พื้นที่ดำเนินการ มีพื้นที่ดำเนินการในบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยมากที่สุด ในขณะที่การแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำอื่น ๆ จะพิจารณาดำเนินการในระยะต่อไป

๕.๔ สาระสำคัญของร่างแผนปฏิบัติการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา)

การดำเนินงานเพื่อแก้ไขและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากปัญหาอุทกภัยที่ได้ดำเนินการภายใต้คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภายใต้แผนการบริหารจัดการน้ำปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖ ประกอบด้วยแผนการดำเนินงานที่สำคัญ ๘ แผนงาน ได้แก่

๕.๔.๑ แผนงานฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ

- ๑) เป้าประสงค์ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญในการดูดซับและชะลอน้ำ ซึ่งปัจจุบันมีสภาพเสื่อมโทรมก่อให้เกิดความไม่สมดุลในระบบนิเวศ ในขณะเดียวกันให้มีการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มเติมตามศักยภาพของพื้นที่และแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม
- ๒) วิธีการดำเนินงาน ประกอบด้วยตัวอย่างโครงการ วงเงิน ๖๐,๐๐๐ ล้านบาท
  - (๑) โครงการฟื้นฟู และอนุรักษ์ดินต้นน้ำ โดยการปลูกป่า การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ สร้างฝายแม้ว และอนุรักษ์ดินต้นน้ำ ของแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน สะแกกรัง ท่าจีน และป่าสัก โดยจัดทำโครงการตั้งแต่ปีที่ ๑ (๒๕๕๕)
  - (๒) โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำน่าน ลุ่มน้ำป่าสัก เช่น อ่างในลุ่มน้ำยม โครงการแม่วงก์ เป็นต้น จัดทำโครงการในปีที่ ๑ (๒๕๕๕)
- ๓) หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๔) ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปีที่ ๑ เป็นต้นไป

๕.๔.๒ แผนงานบริหารจัดการเขื่อนเก็บน้ำหลัก และการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี ให้สามารถป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยที่จะเกิดขึ้นในแต่ละปี โดยมีวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) เป้าประสงค์ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการน้ำของประเทศและในเขื่อนสำคัญให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มขีดความสามารถป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยที่จะเกิดขึ้นในแต่ละปี

๒) วิธีการดำเนินงาน ประกอบแผนงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(๑) พัฒนาแผนการบริหารน้ำในเขื่อนสำคัญในกลุ่มน้ำสำคัญ อาทิ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา ป่าสัก สะแกกรัง ท่าจีน เป็นต้น โดยมีเขื่อนที่สำคัญ เช่น เขื่อนภูมิพล สิริกิต์ ป่าสักชลสิทธิ์ เจ้าพระยา เป็นต้น ด้วยการปรับปรุงกราฟจัดการน้ำ (Rule Curve) ให้สะท้อนดุลในการบริหารน้ำ ระหว่างการเกษตร การบริโภค อุตสาหกรรม การป้องกันน้ำท่วม การรักษาระบบนิเวศทางน้ำ และมีระบบการบริหารจัดการน้ำในเขื่อนที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์น้ำในแต่ละปี เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอุทกภัยเช่นเดียวกับปี ๒๕๕๔ ตลอดจน ป้องกันการเกิดภาวะภัยแล้งที่อาจเกิดขึ้นในระยะต่อไป

(๒) จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในกรณีต่าง ๆ (Scenario) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยมีการบูรณาการในเชิงหน่วยงานและเชิงพื้นที่ของทุกกลุ่มน้ำที่มีโครงข่ายเชื่อมโยงกัน

(๓) นำเสนอข้อมูลน้ำและที่เกี่ยวข้องสู่สาธารณชนต่าง ๆ ให้รับทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อสร้างการรับรู้และมีความตระหนักในการเตรียมการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยได้อย่างทันสถานการณ์ และลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สิน

(๑) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมชลประทาน

(๒) หน่วยงานร่วมดำเนินการ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

(๓) ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปีที่ ๑ เป็นต้นไป

๕.๔.๓ แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำท่วม โดยมีวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- ๑) เป้าประสงค์ เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยการซ่อมแซม ปรับปรุงเตรียมความพร้อม อาคาร สิ่งก่อสร้างและอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น อาคารบังคับน้ำ คันป้องกันน้ำท่วม ระบบระบายน้ำต่าง ๆ ได้แก่ ท่อ คลอง ประตูระบายน้ำ และสถานีสูบน้ำ ทั้งนี้ ในการดำเนินงานจะต้องจัดลำดับความสำคัญเชิงพื้นที่/จังหวัด (Area based)/ความเสียหายและสอดคล้องกับหลักวิชาการ
- ๒) วิธีการดำเนินงาน ประกอบด้วยแผนงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๔ แผนงานย่อย ได้แก่
- (๑) ปรับปรุงคันกั้นน้ำ อาคารบังคับน้ำ ระบบระบายน้ำ ให้มีประสิทธิภาพ ในพื้นที่ทั่วไป โดยปรับปรุง ซ่อมแซม และก่อสร้างอาคารบังคับน้ำเดิม รวมทั้งระบบระบายน้ำหรือก่อสร้างใหม่เพื่อเสริมประสิทธิภาพของโครงข่ายระบบระบายน้ำ การดำเนินงานจะต้องจัดลำดับความสำคัญเชิงพื้นที่และสอดคล้องกับหลักวิชาการ
  - (๒) ปรับปรุงทางระบายน้ำ ขุดคลอง ขจัดสิ่งกีดขวางในคูคลอง และทางระบายน้ำ โดยการฟื้นฟูและพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง พื้นที่แก้มลิงธรรมชาติ ปรับปรุงคูคลอง และขจัดสิ่งกีดขวางในคูคลอง และทางระบายน้ำ รวมทั้งทำความสะอาดทางน้ำสาธารณะ
  - (๓) เพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำและบริหารจัดการน้ำหลากในพื้นที่เฉพาะที่มีแผนการดำเนินการหรือมีระบบบริหารจัดการน้ำเดิมอยู่แล้ว โดยมีตัวอย่างโครงการที่สำคัญ วงเงิน ๑๗๗,๐๐๐ ล้านบาท ดังนี้
    - โครงการจัดทำทางน้ำหลาก (floodway) และหรือทางผันน้ำ (flood diversion channel) ขนาดไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ ลบ.ม./วินาที รวมทั้งถนนและอาคารองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อรับน้ำหลากจากแม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำเจ้าพระยาไปทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา หรือทั้งสองฝั่ง โดยจัดทำโครงการในปีที่ ๑ (๒๕๕๕)
    - โครงการจัดทำฝังการใช้ที่ดิน/และการใช้ประโยชน์ที่ดินในฝั่ง รวมทั้งจัดทำพื้นที่ปิดล้อม (คันริมแม่น้ำ/และระบบระบายน้ำ) ของพื้นที่ชุมชนพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม ในพื้นที่ปิดล้อมพื้นที่เศรษฐกิจหลัก ขุดลอกปรับปรุงคันดิน และเสริมคันกั้นน้ำ โดยเริ่มโครงการตั้งแต่ปีที่ ๑ (๒๕๕๕)
    - โครงการปรับปรุงสภาพลำน้ำสายหลัก และคันริมแม่น้ำส่วนที่เหลือ โครงการตั้งแต่ปีแรก (๒๕๕๕) วงเงิน ๗,๐๐๐ ล้านบาท
  - (๔) เสริมคันกั้นน้ำและการดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดยเสริมคันกั้นน้ำตามแนวพระราชดำริ ซึ่งปัจจุบันมีการทรุดตัวไปมาก ทำให้ประสิทธิภาพการป้องกันน้ำท่วมลดลง จำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูโดยด่วน โดยการปรับปรุง

ซ่อมแซม และก่อสร้างคันกั้นน้ำตามแนวพระราชดำริเดิม ซึ่งเคยมีพระราชดำริไว้ประมาณปี ๒๕๒๘ เป็นคันดินและต่อมาบางส่วนได้ถูกพัฒนาเป็นแนวถนน เช่น ถนนร่มเกล้า ให้เป็นคันกั้นน้ำแบบถาวร และการปรับปรุงระบบป้องกันพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

- ๓) หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงคมนาคม
- ๔) หน่วยงานร่วมดำเนินการ กระทรวงมหาดไทย สำนักนายกรัฐมนตรี
- ๕) ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปีที่ ๑ เป็นต้นไป

๕.๔.๔ แผนงานพัฒนาคัดลอกข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัย โดยการพัฒนาข้อมูล สร้างระบบแบบจำลองด้านน้ำเพื่อการพยากรณ์ และปรับปรุงระบบเตือนภัยของประเทศ ที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) เป้าประสงค์

- (๑) เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นในการบริหารจัดการน้ำ เช่น ข้อมูลอุทกวิทยา อุทกวิทยา ข้อมูลการบริหารจัดการปากแม่น้ำ (Delta Management) ระบบสารสนเทศภูมิประเทศ ข้อมูลประชากร และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูลความสูงอย่างละเอียดของผิวดิน ระดับคันคลอง สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ อยู่ในระบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถนำไปใช้ในแบบจำลองน้ำแบบจำลองอากาศ และการกำหนดสถานการณ์น้ำภายใต้สภาพความแปรปรวนของฝนและปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ได้
- (๒) เพื่อให้มีแบบจำลองด้านน้ำที่มีประสิทธิภาพ สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพน้ำได้อย่างแม่นยำ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจสนับสนุนการติดตามและเตือนภัย วางแผนและการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที

๒) เพื่อให้มีระบบเพื่อการติดตามสถานการณ์และแจ้งเตือนภัยพิบัติที่มีเอกภาพและบูรณาการ ช่วยให้การตัดสินใจและประมวลผลมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีประสิทธิภาพ สามารถให้คำเตือนกับสาธารณชนได้อย่างทันเวลาและมีความต่อเนื่องในการรายงาน

๓) วิธีการดำเนินงาน

โครงการพัฒนาคัดลอกข้อมูลน้ำ ระบบแบบจำลองเพื่อการพยากรณ์และปรับปรุงระบบเตือนภัยของประเทศ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โครงการตั้งแต่ปีแรก (๒๕๕๕) วงเงิน ๓๔,๐๐๐ ล้านบาท โดยมีการดำเนินงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้แก่

(๑) การจัดตั้งคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ ประกอบด้วย

- การเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เป็นเจ้าของหรือผู้ผลิตชั้นข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- การจัดทำชั้นข้อมูลสำคัญที่ยังขาดอยู่หรือไม่สมบูรณ์ เช่น ข้อมูลระดับความสูงอย่างละเอียด
- การจัดทำระบบคลังข้อมูลและระบบการให้บริการข้อมูล

(๒) การพัฒนาระบบแบบจำลองเพื่อการพยากรณ์ด้านน้ำ

(๓) การปรับปรุงระบบการเตือนภัยของประเทศให้เป็นองค์กรที่สามารถติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อสามารถสื่อสารและแจ้งเตือนภัยด้านน้ำท่วมและภัยแล้งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแม่นยำ ทันต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับข้อเท็จจริง ประกอบด้วย

- การปรับปรุงและเพิ่มสถานีโทรมาตรเตือนภัยในลำน้ำสำคัญ
- การติดตั้งระบบโทรทัศนวงจรปิดที่ประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการติดตามและสั่งการการระบายน้ำจากส่วนกลาง
- การปรับปรุงองค์กรและพัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัย เพื่อให้เป็นแม่ข่ายในการเตือนภัยให้แก่หน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทั้งด้านภัยน้ำท่วมและฝนแล้งที่ทันต่อเหตุการณ์

๔) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักนายกรัฐมนตรี

๕) ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปีที่ ๑ เป็นต้นไป

๕.๔.๕ แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เพื่อให้มีความสามารถในการเตรียมพร้อมป้องกันบรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยการพัฒนาระบบป้องกัน บรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญ พัฒนาระบบการเจรจากับผู้ได้รับผลกระทบ และจัดให้มีระบบการสร้างคลังเครื่องมือ รวมถึงจัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบระบบป้องกันที่ทำโดยเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- ๑) เป้าประสงค์ เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่สำคัญ เช่น แหล่งชุมชน นิคมอุตสาหกรรม แหล่งมรดกวัฒนธรรม หรือเป็นพื้นที่สำคัญในภาพรวม เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ฯลฯ ให้มีความสามารถในการป้องกัน บรรเทาปัญหาอุทกภัย รวมทั้งให้มีความสามารถในการเตรียมพร้อมและรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอุทกภัย โดยในแต่ละพื้นที่เสี่ยงจะต้องมีการกำหนดมาตรการที่ใช้สิ่งก่อสร้างและไม่ใช้สิ่งก่อสร้างที่แตกต่างกันไป ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเผชิญเหตุเป็นรายพื้นที่ โดยดำเนินการเสริมกับแผนฟื้นฟูและปรับปรุง

ประสิทธิภาพหลังก่อสร้างเดิม หรือตามโครงการที่วางไว้แล้ว เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

- ๒) วิธีการดำเนินงาน ในการจัดทำแผนลดความเสี่ยงของพื้นที่เขตเมือง ควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันน้ำเข้าสู่ระบบการสูบน้ำหรืออุโมงค์ระบายน้ำรวมทั้งการฟื้นฟูคลองลัด คันกันน้ำพระราชดำริ และคันกันน้ำริมตลิ่งของแม่น้ำเจ้าพระยา ขณะที่พื้นที่เขตรอบเมืองควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูคลองลัด คลองแนวตั้ง คันกันน้ำพระราชดำริ และคันกันน้ำริมตลิ่งของแม่น้ำเจ้าพระยา ตลอดจนการพัฒนาทางระบายน้ำหลาก (Flood way) และพัฒนาศักยภาพคลองและระบบสูบน้ำ สำหรับพื้นที่เขตอุตสาหกรรม ควรให้ความสำคัญกับระบบระบายน้ำ/น้ำเสีย และเสริมคันกันน้ำ เป็นต้น แนวทางการดำเนินงานประกอบด้วยแผนงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
- (๑) พัฒนาระบบป้องกัน บรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญต่าง ๆ เช่น แหล่งชุมชน นิคมอุตสาหกรรม มีระบบการป้องกันอุทกภัยที่ดี เพื่อเสริมกับแผนฟื้นฟูและปรับปรุงสิ่งก่อสร้างเดิม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง และชุมชนสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์ในระบบป้องกันอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีระบบการแก้ไขปัญหาการขัดแย้ง (Conflict resolution)
  - (๒) พัฒนาระบบการเจรจากับชุมชนผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อสร้างความเข้าใจถึงสถานการณ์อุทกภัย รวมทั้งจัดให้มีแผนปฏิบัติการแบบบูรณาการของแต่ละหน่วยงานทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังเกิดเหตุการณ์ มีแผนอพยพเมื่อเกิดอุทกภัยอย่างเป็นระบบและทันต่อเหตุการณ์ และจัดเตรียมศูนย์อพยพอย่างเพียงพอ และมีแผนช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบและพื้นที่ได้รับผลกระทบทั้งช่วยเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ
  - (๓) ให้มีระบบการสร้างคลังเครื่องมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่ ให้เพียงพอ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่จำเป็นได้ทันต่อเหตุการณ์
  - (๔) จัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบระบบป้องกันที่ทำโดยเอกชน เพื่อป้องกันผลกระทบต่อชุมชนโดยรอบ และระบบการป้องกันน้ำท่วมในภาพรวม
  - (๕) จัดเตรียมแผนคมนาคมเมื่อเกิดอุทกภัย เพื่อให้ประชาชนสามารถมีทางเลือกในการเดินทางได้เหมาะสมกับสถานการณ์
  - (๖) จัดให้มีระบบการแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียจากน้ำท่วมขัง เพื่อลดความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน
  - (๗) ปรับปรุงเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อลดปัญหาอุทกภัย อาทิ ปัญหาการถมดิน การรुक้าทางน้ำ

(๘) จัดทำแผนช่วยเหลือ พื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบและพื้นที่ได้รับผลกระทบ ทั้งในระหว่างเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ตลอดจนและฝึกอบรมและซักซ้อม ภาคนาม (Drill) เพื่อพร้อมรับสถานการณ์

(๙) กำหนดแนวทางสำหรับสิ่งก่อสร้าง (Guideline) เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐาน

๓) หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงมหาดไทย

๔) หน่วยงานร่วมดำเนินการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงกลาโหม

๕) ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปีที่ ๑ เป็นต้นไป

๕.๔.๖ แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ โดยกำหนดพื้นที่รับน้ำนองในเขตเจ้าพระยาตอนบนและเจ้าพระยาตอนล่าง พื้นฟูและพัฒนาพื้นที่รับน้ำนองเพื่อใช้เป็นพื้นที่ชะลอน้ำหลาก ในภาวะวิกฤติ และจัดทำแผนการผันน้ำลงสู่พื้นที่รับน้ำนอง ร่วมกับ การกำหนด มาตรการลดความเสี่ยงความเสียหายเป็นกรณีพิเศษสำหรับพื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่รับน้ำ โดยแผนการดำเนินงานมีเป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) เป้าประสงค์

(๑) เพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากอุทกภัยในพื้นที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยา กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

(๒) เพื่อสนับสนุนแผนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เสี่ยงตลอดบริเวณพื้นที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยา กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

(๓) เพื่อสามารถปรับรูปแบบการเกษตรและการใช้พื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่รับน้ำนองได้อย่างเป็นระบบ และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกำหนดให้เป็นเขตพื้นที่รับน้ำนองอย่างเหมาะสม

๒) วิธีการดำเนินงาน

(๑) กำหนดพื้นที่รับน้ำนองในเขตเจ้าพระยาตอนบน โดยมีโครงการพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง (แก้มลิงขนาดใหญ่) จำนวน ๕ แห่ง ในพื้นที่ ที่สามารถใช้เป็นพื้นที่รับน้ำนองได้ ได้แก่ บึงบอระเพ็ด-ชุมแสง ชุมแสง-แก้มเลียว-อำเภอมืองนครสวรรค์ ตะพานหิน-บางมูลนาก-โพทะเล อำเภอมืองพิจิตร-อำเภโพนั้ประทับช้าง อำเภอบางกระทุ่ม

(๒) กำหนดพื้นที่รับน้ำนองในเขตเจ้าพระยาตอนล่าง โดยมีโครงการพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง (แก้มลิงขนาดใหญ่) จำนวน ๕ แห่ง ในพื้นที่ ที่สามารถใช้เป็นพื้นที่รับน้ำนองได้ ได้แก่ บางบาล ๑ ป่าโมกข์-ผักไห่ ผักไห้-บางยี่หน บางบาล ๒ ตอนพุทธ-มหาราช ภูเขาทอง-บางปะหัน ชัยโย-บ้านแพรก อ่างทองตะวันตก

(๓) จัดทำแผนการผันน้ำลงสู่พื้นที่รับน้ำนอง โดยการปรับตัวของระบบการเพาะปลูกพืช/การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ให้มีระยะเวลาที่สอดคล้อง

กับการทิ้งน้ำ การตั้งงบประมาณสนับสนุนสำหรับการจ่ายเป็นค่าชดเชย ความเสียหายอย่างเหมาะสม รวมทั้งเสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับ ของประชาชนในพื้นที่ในการส่งเสริมให้เกิดความอยู่ดีมีสุขและความมั่นคง แก่เกษตรกร รวมถึงความมั่นใจและความมั่นคงของประชาสังคมเมือง และ เศรษฐกิจของประเทศควบคู่กันไป

- (๔) กำหนดมาตรการชดเชยความเสียหายเป็นกรณีพิเศษสำหรับพื้นที่ที่ ถูกกำหนดเป็นพื้นที่รับน้ำนอง โดยให้หน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดพื้นที่รับน้ำ เป็นหน่วยงานดำเนินการด้านการชดเชย ทั้งนี้ ควรจะเป็นการชดเชย ในส่วนของรายได้ที่ขาดหายไป ไม่ใช่เป็นการชดเชยส่วนต่าง ซึ่งจะทำให้ ไม่สามารถดำเนินการบริหารจัดการได้อย่างเบ็ดเสร็จ รวมทั้งสนับสนุนการ อยู่ดีกินดีของผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งด้านปัจจัยการผลิต และด้านการตลาด

ตัวอย่างโครงการ ได้แก่ โครงการปรับปรุงพื้นที่เกษตรชลประทานเป็นแก้มลิง แม่น้ำประมาณ ๒ ล้านไร่ เพื่อใช้เก็บน้ำหลากชั่วคราวประมาณ ๖,๐๐๐ ถึง ๑๐,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม. ในฤดูน้ำหลาก และสามารถใช้เป็นแหล่งปลูกข้าวนาปรัง ได้ปีละ ๒ ครั้ง ประกอบด้วย พื้นที่ชลประทานของโครงการชลประทาน พิษณุโลก (เขื่อนนเรศวร) และพื้นที่ชลประทานของโครงการเจ้าพระยาใหญ่ (เขื่อนชัยนาท) และพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ วงเงิน ๖๐,๐๐๐ ล้านบาท โดย ดำเนินการตั้งแต่ปีที่ ๑ เป็นต้นไป (๒๕๕๕)

- ๓) หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย

- ๔) ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปีที่ ๑ เป็นต้นไป

๕.๔.๗ แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ และ แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- ๓) เป้าประสงค์ เพื่อให้มีองค์กรบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ที่สามารถ ตัดสินใจได้อย่างฉับพลันในยามวิกฤติ ในลักษณะ Single command ในภาวะ ฉุกเฉินหรือเมื่อเกิดอุทกภัยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

- ๔) วิธีการดำเนินงาน โดยการจัดตั้งองค์กรในการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ อย่างถาวร ในการแก้ไขปัญหาอุทกภัย เพื่อทำหน้าที่ ดังนี้

(๑) ติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหา อุทกภัยระยะเร่งด่วนที่หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลตาม เป้าหมายของแผนปฏิบัติการและแผนแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยในระยะยาว

(๒) สั่งการในลักษณะ Single command ในภาวะฉุกเฉินหรือเมื่อเกิดอุทกภัย กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้เกิดเอกภาพในการแก้ปัญหา อุทกภัยในระยะยาวอย่างยั่งยืนตามแผน ตั้งแต่การบริหารจัดการเชิงหลัก การปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้าง เช่น การบริหารจัดการอาคาร

ระบายน้ำ การดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ การจัดการด้าน เครื่องมือ/เครื่องจักร อุปกรณ์ (Reserve forces) เพื่อรับมือกับภาวะ ฉุกเฉิน และสามารถสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๔.๘ แผนงานสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ และแนวทางการ ดำเนินงาน ดังนี้

๑) เป้าประสงค์ เพื่อให้การบริหารจัดการในการแก้ปัญหาอุทกภัย รวมถึงภัยพิบัติ ขนาดใหญ่อื่น ๆ ของภาครัฐและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ได้รับความร่วมมือ จากชุมชน ประชาชน ทั้งในและนอกพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบด้วยดี

๒) วิธีการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(๑) การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียผ่านสื่อ ต่าง ๆ ทั้งแผ่นพับ วิทยุ โทรทัศน์ หอกระจายข่าว เพื่อให้ประชาชนเกิด ความเข้าใจ และรับรู้ถึงความก้าวหน้าของภาครัฐเกี่ยวกับแผนงานการ บริหารจัดการน้ำ

(๒) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและบริหาร จัดการน้ำ ผ่านเวทีประชาคม รวมถึงมีการอบรมอาสาสมัครให้ในท้องถิ่น เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างภาครัฐกับชุมชน การจัดตั้งองค์กรที่มีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ เช่น คณะกรรมการลุ่มน้ำ และองค์การ ผู้ใช้น้ำ เป็นต้น

๓) หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔) ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ปีที่ ๑ เป็นต้นไป

๖. กลไกการบริหารจัดการ

๖.๑ การดำเนินการในระยะแรก

เมื่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ซึ่งรับผิดชอบ ในการจัดทำแผนแม่บทและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาและวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และ กำหนดกรอบการลงทุนด้านการบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศ ทำหน้าที่ในการกำกับ เร่งรัด และติดตามการดำเนินงาน รวมทั้งให้คำปรึกษาในการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ ซึ่งหากมี การจัดตั้งองค์กร หรือคณะกรรมการ ที่กำหนดไว้ในแผนดังกล่าวแล้วเสร็จ จะถ่ายโอนอำนาจ หน้าที่ดังกล่าวให้กับองค์กรหรือคณะกรรมการที่ได้จัดตั้งขึ้น โดยในขั้นนี้ สำนักงานคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ส.กยน.) จะทำหน้าที่รายงานผลการ ดำเนินงานต่อ กยน.

๖.๒ การดำเนินการตามแผนแม่บท

เพื่อให้การดำเนินการตามแผนแม่บทและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถลดระดับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากอุทกภัยได้ และดำเนินการแล้วเสร็จได้ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ จะมีการจัดตั้งองค์กร และคณะกรรมการ ดังนี้

- ๖.๒.๑. องค์กรบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ โดยในระยะเร่งด่วนให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจ ที่มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และมีรัฐมนตรี และปลัดกระทรวงจากหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการน้ำให้เป็นเอกภาพ เพื่อบริหารจัดการแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วน สำหรับในระยะยาวให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเป็นการถาวร ทำหน้าที่สั่งการ และติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย ในลักษณะ Single command ในภาวะฉุกเฉินหรือเมื่อเกิดอุทกภัยกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- ๖.๒.๒. คณะกรรมการติดตามเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทำหน้าที่ติดตาม เร่งรัดการดำเนินโครงการตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงาน โดยให้รายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อ ครม. เพื่อปรับปรุงการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ส.กยน.) ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการฯ
- ๖.๒.๓. คณะกรรมการประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ ทำหน้าที่ประเมินผลการดำเนินการในภาพรวมของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนแม่บทฯ เพื่อให้การแก้ปัญหาและวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ส.กยน.) ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการฯ

*****

สรุปแผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาอุทกภัยระยะเร่งด่วน

แผนงาน	การดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน ปี ๒๕๕๕					หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.		
๑. แผนงานบริหารจัดการเชื่อมเก็บน้ำหลักและบริหารจัดการน้ำของประเทศไทยประจำปี จัดการน้ำของประเทศไทยประจำปี	จัดทำแผนการบริหารจัดการเชื่อมเก็บน้ำหลัก และแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศไทยประจำปี ๒๕๕๕ เพื่อรายงานความคืบหน้าต่อที่ประชุม กยท.	↕					หน่วยงานหลัก ได้แก่ ขบ. หน่วยงานร่วมดำเนินการ ได้แก่ กฟผ. กรมอุทกวิทยา มท. อปท. คณะอนุกรรมการติดตามและวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์น้ำ และ กยท.	งบประมาณ
๒. แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้	จัดทำรายละเอียดแผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ เช่น - การปรับปรุงคันกันน้ำ อาคารบังคับน้ำ ระบบระบายน้ำให้มีประสิทธิภาพในพื้นที่ทั่วไป เช่น - งานป้องกันน้ำล้นจากแม่น้ำ/ปรับปรุงคันกันน้ำ ทั้งฝั่ง ทวอ. และฝั่ง ตวต. ประมาณ ๔๒ แห่ง เช่น ปรับปรุงคันคลองชัยนาท-ป่าสัก ปรับปรุงคันกันน้ำ ม.เจ้าพระยา-ป่าสัก ปรับปรุงคลองระพีพัฒน์แยกใต้ ปรับปรุงคลองทกवासายล่าง ปรับปรุงคันกันน้ำสายสิงหนาท-สามโคก สร้างกำแพงป้องกันตลิ่งจากปากคลองบางกรวยถึง กฟผ. เป็นต้น	↕					งบประมาณรวม ๑๗,๑๒๖.๐๕ ลบ. แบ่งเป็น - การปรับปรุงคันกันน้ำ งบเงิน ๑๑,๕๗๘.๕๒ ลบ. (แบ่งเป็นปี ๒๕๕๕ งบเงิน ๗,๐๖๒.๘๒ ลบ. และปี ๒๕๕๖ งบเงิน ๔,๕๑๕.๗ ลบ.)	

แผนงาน	การดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน ปี ๒๕๕๕					หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.		
	<p>- งานเพิ่มประสิทธิภาพ (ปรับปรุงอาคาร/ชุดลอก/เครื่องสูบน้ำ/ขยะ/เครื่องจักร) ทั้งฝั่ง ทวอ. และฝั่ง ตวต. โดยปรับปรุงประตูดระบายน้ำ สถานีสูบน้ำ ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ และชุดลอกคลอง ประมาณ ๑๐๐ แห่ง เช่น การปรับปรุง ปตร. บางแก้ว ปตร.กลางคลองรังสิต ปตร.กลางคลองระพีพัฒน์แยกตก สร้าง ปตร. บางโฉมศรี สร้าง ปตร.คลองรังสิต-คลอง ๑๓ ชุดลอกแก้มลิงหนองปลาหมอ ชุดลอกคลองรังสิต ชุดลอกคลองนราภิรมย์ ชุดลอกคลองบางใหญ่ เปลี่ยนเครื่องสูบน้ำสถานีสูบน้ำพระยาศรีสุทธร ปรับปรุงสถานีสูบน้ำสมบูรณ์ สร้างสถานีสูบน้ำบางขนาก ๒ / พระยาบันลือ ๒ / มหาสวัสดิ์ ๒ / คลองโยง ๒ / คลองพระพิมล ๒ และกำจัดวัชพืชคลองระพีพัฒน์ / คลองพระองค์ไชยานุชิต เป็นต้น</p> <p>- งานระบบเสริมในพื้นที่เศรษฐกิจ (นิคมอุตสาหกรรม) โดยสร้างแนวป้องกันน้ำล้นตลิ่ง ปรับปรุงคันคลอง สร้าง ปตร. และสถานีสูบน้ำ ประมาณ ๑๕ แห่ง เช่น กำแพงป้องกันตลิ่งบริเวณปากคลองระบายน้ำสุวรรณภูมิ ปรับปรุงคันคลอง เชียงรากน้อย ปรับปรุงคันคลองพระองค์ฯ (ฝั่งขวา) สร้าง ปตร. ปากคลองหนึ่งและปลายคลองทกบน ก่อสร้างสถานีสูบน้ำแปรเมเหนือบางปะอิน และ ปตน. ปากตะคลอง เป็นต้น</p>							

แผนงาน	การดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน ปี ๒๕๕๕					หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.		
	<p>การดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - งานเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ/เตือนภัย โทรมাত্রและจัดทำระดับคัมภีร์น้ำ มีการดำเนินงานเชื่อมโยงระบบโทรมาตรลุ่มน้ำเจ้าพระยา บางปะกง และท่าจีน โครงการลอบเทียบพิถีราคา ระดับ อาคารชลประทาน และคัมภีร์น้ำ และโครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลเชิงเสขรายละเอียดและความถูกต้องสูงด้วยระบบไโคตาร - งานซ่อมแนวป้องกัน ม.เจ้าพระยา คลองบางกอกน้อย และคลองมหาสวัสดิ์ ๕ จุด - งานยกระดับถนน สาย อย.๒๐๕๕ แยก ทล.๓๒-แยก ทล.๓๐๕๖ - งานยกระดับถนน สาย อย.๓๐๑๓ แยก ทล.๓๔๓-นครหลวง - งานก่อสร้างถนนเพื่อเป็นคัมภีร์น้ำเดคตอร์เลนด้างน้อย 							
	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงทางระบายน้ำ ขุดคลอง ขจัดสิ่งกีดขวางในคูคลอง และทางระบายน้ำ เช่น - งานขุดลอกคลอง จำนวน ๒๕ คลอง เช่น คลองสามวา คลองแสนแสบ คลองประมงการ คลองประเวศ คลองทวีวัฒนา และคลองขุนศรีบุรีรักษ์ เป็นต้น - งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มี ๓๗ แห่ง (งานในส่วนของการทางหลวง) เช่น ถนนสายลำลูกกา-ประเวศช่วงคลองพระยา 	↕					<ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงทางระบายน้ำ วงเงิน ๑,๖๙๕.๒๗ ล้านบาท. 	

แผนงาน	การดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน ปี ๒๕๕๕				หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.		
	<p>สุรินทร์ ถ.บางบัวใหญ่ (ช่วงคลองตลิ่งชัน คลองขุนอินทร์ คลองคูบัว และคลองทวีวัฒนา เป็นต้น) และทางหลวงหมายเลข ๓๐๓ (ช่วงคลองบางขุนเทียน คลองบางมด และคลองพระยาพรหมนครี เป็นต้น)</p> <ul style="list-style-type: none"> - งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่ นครปฐม มี ๙ แห่ง (งานในส่วนของกรมทางหลวง) เช่น ถนนสามพราน-นครชัยศรี (ช่วงคลองอ้อมใหญ่ และทางหลวงหมายเลข ๔-วัดไร่ขิง (ช่วงคลองส้มแก้ว คลองบางซื่อ และคลองแพรกธรรณณะ เป็นต้น) - งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่ นนทบุรี มี ๔ แห่ง (งานในส่วนของกรมทางหลวง) เช่น ถนนบางบัวทอง และสะพานนนทบุรี-บรรจบทางหลวงพิเศษหมายเลข ๙ เป็นต้น - งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่ ปทุมธานี มี ๑๙ แห่ง (งานในส่วนของกรมทางหลวง) เช่น ทางหลวงหมายเลข ๑ (บางปะอิน) แยกทางหลวงหมายเลข ๑ - แยกบางพูน และแยกบางพูน-แยกท่งเข้า จ.ปทุมธานี เป็นต้น - งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่ สมุทรสาคร มี ๓ แห่ง (งานในส่วนของกรมทางหลวง) เช่น สะพานข้าม ม.ท่าจีน กม.24 เป็นต้น - งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่ สิงห์บุรี มี ๑ แห่ง (งานในส่วนของกรมทางหลวง) 						

แผนงาน	การดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน ปี ๒๕๕๕					หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.		
	<p>การดำเนินงาน</p> <p>ได้แก่ ถนนอินทรีบุรี ช้าง กม. 7</p> <ul style="list-style-type: none"> - งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่สุพรรณบุรี มี ๑ แห่ง (งานในส่วนของการถมทลาง) ได้แก่ ถนนต่อเขตเทศบาลเมืองสองพี่น้อง-มะขามล้ม - งานปรับปรุงและขุดลอกทางระบายน้ำในพื้นที่พระนครศรีอยุธยา มี ๒ แห่ง (งานในส่วนของการถมทลาง) ได้แก่ ถนนบางบาล-ฝักไถ่ และถนน กม 20 - บางบาล - งานขุดลอกคลองได้สะพานรถไฟ ที่ กม.๒๔+๕๔๑ สายเหนือ - งานขุดลอกคลองได้สะพานรถไฟข้ามคลอง จำนวน ๙ แห่ง สายตะวันออก - งานขยายและก่อสร้างสะพานรถไฟข้ามคลอง จำนวน ๔ แห่ง สายวงเวียนใหญ่-มหาชัย - งานขุดลอกคลองยี่มทางรถไฟ ที่ชาวบ้านถมทิ้ง และวัชพืชขึ้นคลุมทั้งหมด - งานโครงการขุดลอกคลองสันดอนปากแม่น้ำเจ้าพระยา - งานโครงการขุดลอกคลองสันดอนปากแม่น้ำท่าจีน 							
	<ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำและบริหารจัดการน้ำหลากในพื้นที่เฉพาะ เช่น 	↕					<ul style="list-style-type: none"> - การเพิ่มประสิทธิภาพ วงเงิน ๒,๙๘๔.๐๕ ล้านบาท 	

แผนงาน	การดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน ปี ๒๕๕๕				หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.		
	<p>การดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - งานติดตั้งเครื่องผลิตน้ำไฟฟ้าแรงดันสูง จำนวน ๒๕ เครื่อง เช่น คลองพระยารามมนตรี คลองปรมประชากร คลองบางเขน และคลองพระยาสุเรนทร์ เป็นต้น - งานติดตั้งเครื่องผลิตน้ำดีเซล จำนวน ๓๕ เครื่อง เช่น คลองสนามชัย คลองบางเขน คลองระทาย และ คลองหนึ่ง เป็นต้น - งานติดตั้งเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าชนิดจุ่ม จำนวน ๔๒ เครื่อง เช่น คลองทวีวัฒนา คลองบางแวก คลองประมประชากร คลองแสนแสบ คลองประเวศ เป็นต้น - งานเพิ่มประสิทธิภาพสถานีสูบน้ำ - งานติดตั้งเครื่องวัดอัตราการไหลของน้ำ จำนวน ๑๕ เครื่อง เช่น คลองพระยาสุเรนทร์ คลองสนามวา คลองประเวศน์ คลองทวีวัฒนา และคลองขุนศรีบุรีรักษ์ เป็นต้น - งานเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในพื้นที่ บึงพระยาภิ-แก้ไขพื้นที่รอบนิคมอุตสาหกรรม มี ๓ แห่ง ได้แก่ กม.๕๘ บรรจบกับทางหลวงหมายเลข ๑ สะพานคลองบ้านใหม่-ทางหลวงหมายเลข ๓๔๖ (บางขุน) และแยกทางหลวง ๓๔๖ - กม.๒๐ - งานเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำในพื้นที่ พระนครศรีอยุธยา-แก้ไขพื้นที่รอบนิคม 						

แผนงาน	การดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน ปี ๒๕๕๕					หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.		
	<p>การดำเนินงาน</p> <p>อุตสาหกรรม มี ๕ แห่ง เช่น แยกทางหลวงหมายเลข ๓๐๘ ต่อเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา แยกทางหลวงหมายเลข ๓๐๘-ภาคี และประตูน้ำพระอินทร์-หนองแค</p> <p>- งานการพัฒนาพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่แก้มลิงทุ่งรังสิต</p>							
	<p>- การเสริมคันน้ำและการดำเนินการตามแนวพระราชดำริ เช่น งานเสริมคันแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางกอกน้อย คลองมหาสวัสดิ์ และคันกันน้ำพระราชดำริด้านตะวันออก</p>	↕						- การเสริมคันน้ำฯ วงเงิน ๘๖๘.๒ ลบ.
๓. แผนงานพัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์และเตือนภัย	<p>- จัดทำแผนการพัฒนาและจัดตั้งคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ</p> <p>- จัดทำแผนการปรับปรุงแบบจำลองเพื่อการพยากรณ์ด้านน้ำ</p> <p>- จัดทำแผนการปรับปรุงระบบการเตือนภัยของประเทศ</p>	↕					<p>หน่วยงานหลัก</p> <p>- การพัฒนาคลังข้อมูล ได้แก่ ดร.ปลอดประสพ สุรัสวดี</p> <p>- การปรับปรุงระบบการพยากรณ์ ได้แก่ ขป.</p> <p>- การปรับปรุงระบบการเตือนภัย ได้แก่ ดร.ปลอดประสพ สุรัสวดี</p> <p>หน่วยงานร่วมดำเนินงาน ได้แก่ วท. กรมแผนที่ทหาร ขป. มท. ทส. กรมอุตุนิยมวิทยา กทม. JICA</p>	- วงเงินรวม ๔,๕๐๐ ลบ.

แผนงาน	การดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน ปี ๒๕๕๕					หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.		
๔. แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาระบบป้องกันบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญ - ให้มีระบบสร้างคลังเครื่องมือ - จัดเตรียมแผนคมนาคมและอุทกภัย - แก้ไขปัญหาทำนบกั้นน้ำเสียหายที่ท่วมขัง - จัดทำแผนช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ - ฯลฯ 						คณะวิศวกรรมศาสตร์ (จุฬาฯ) และ ดร.รอยล จิตรดอน	แผนเผชิญเหตุฯ วงเงิน ๑,๐๐๐ ลบ.
๕. แผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำเอง และมาตรการเยียวยา	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดพื้นที่รับน้ำเองในเขตเจ้าพระยาตอนบน/เจ้าพระยาตอนล่าง - จัดทำแผนการผันน้ำลงสู่พื้นที่รับน้ำเอง - กำหนดมาตรการช่วยเหลือผู้เสียหาย 						หน่วยงานหลัก ได้แก่ กษ. หน่วยงานร่วมดำเนินงาน ได้แก่ กษ.	
๖. แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการ กยน. และคณะกรรมการ กยอ. เพื่อจัดทำข้อเสนอแผนงานการปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ - จัดให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และปลัด มท. กษ. ทส. คม. เป็นคณะทำงานเพื่อติดตามการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยระยะเร่งด่วน 						หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หน่วยงานร่วมดำเนินงาน ได้แก่ คณะกรรมการ กยน. คณะกรรมการ กยอ. มท. กษ. ทส. คม. และ ส.กยน.	

แผนปฏิบัติการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา)

แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>๑. การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการฟื้นฟู และอนุรักษ์ดินต้นน้ำ โดยการปลูกป่าการฟื้นฟูต้นน้ำ กลางน้ำและท้ายน้ำ สร้างฝายแนว และอนุรักษ์ดินต้นน้ำ ของแม่ น้ำปิง วัง ยม บ่าน สะแกกรัง ท่าจีน และป่าสัก โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำป่าสัก 	๖๐,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	ทส. กษ. และ ขป.
<p>๒. แผนงานการบริหารจัดการเชื่อมแก่งน้ำหลัก และการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี</p> <ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาแผนการบริหารน้ำในเขื่อนสำคัญในลุ่มน้ำสำคัญ และจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในกรณีต่าง ๆ พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลน้ำและที่เกี่ยวข้องสู่สาธารณชน 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	ขป. และ กฟผ.
<p>๓. แผนฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนทิวไร่ตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดทำทางน้ำหลาก (floodway) และหรือทงฝน้ำ (flood diversion channel) รวมทั้งถนนและอาคารองค์ประกอบเพื่อรับน้ำหลากจาก ม.ป่าสัก และ ม.เจ้าพระยาไปทางตะวันออกหรือฟง ๒ ฝั่ง โครงการจัดทำฝายที่ใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่ฝง รวมทั้งจัดทำพื้นที่ที่ปลอดภัย โครงการปรับปรุงสภาพลำนน้ำสายหลัก และคันริมน้ำส่วนที่เหลือ 	๑๗๗,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	กษ. ทส. มท. คค. และ นร.
<p>๔. แผนการพัฒนากล้องข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัยตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนากล้องข้อมูลน้ำ ระบบแบบจำลองเพื่อการพยากรณ์และปรับปรุงระบบเตือนภัยของประเทศ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 	๓,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	นร.
<p>๕. แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบป้องกันบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญ โดยให้มีระบบสร้างคลังเครื่องมือ จัดเตรียมแผนคมนาคมและอุทกภัย แก่ไขปัญหาหน้าเสาเสียงจากทวมซึ่ง จัดทำแผนช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบ ฯลฯ 		ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	มท. กษ. ทส. และ คค.

แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>๖. แผนงานการกำหนดพื้นที่รับน้ำตนเองและมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ ตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการปรับปรุงพื้นที่เกษตรชลประทานให้เป็นแก้มลิง แม่น้ำประมาณ ๒ ล้านไร่ สามารถปลูกข้าว นาปรังได้ปีละ ๒ ครั้ง ประกอบด้วยพื้นที่ชลประทานของโลกและโครงการของโครงการเจ้าพระยาใหญ่และพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ 	๖๐,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	กษ. ทส. และ มท.
<p>๗. แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> ในระยะเร่งด่วน ให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารจัดการแผนปฏิบัติการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สามารถสั่งการ ติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ให้องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเป็นกลาง 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	นร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>๘. การสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน ตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ และรับรู้ถึงความก้าวหน้าของภาครัฐเกี่ยวกับแผนงานการบริหารจัดการน้ำ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นและบริหารจัดการน้ำ ผ่านเวทีประชาคม รวมถึงมีการอบรมอาสาสมัครให้เบื้องต้น 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	นร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
รวม	๓๐๐,๐๐๐		